

ELŐFIZETÉS

ARADON:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

Önállóan feltett sor egyszer 20 fillér,
következőkétől 16 fillér.

Éjszakai sorok 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülési
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Péntek, december 29.

Mai számunk főbb közleményei:

- „Ne bántsd a magyart!”
- Aradmegyei tisztviselőinek értekezlete.
- Vizsoly az aradi pénztárban.
- Öngyilkos aradi orvostanhallgató.
- Aradi urleányok főzötanfolyama.
- Polónyi Gézáné született Steintzler Anna.
- A lengyel menyecske.
- Öngyilkos aradi diák.
- Titokzatos aradi urleány.
- Berlin botránja.

Megmozdult a vármegye.

Arad, december 28.

A tisztviselő-mozgalmak közé, amelyek megoldása az állam legkomolyabb feladatainak és gondjainak egyikévé lett, most jelentőséggel illeszkedik be az az akció, amelyet Aradvármegyei tisztviselői holnap megtartandó értekezletükkel kezdenek el.

A vármegyei tisztviselők helyzete tudvalevően súlyosabb és kisebb fizetésekkel van egybekötve, mint akár az állami, akár nagyjából a törvényhatósággal bíró városi tisztviselőké. A vármegye hivatalnokai karát a közfelfogás sok helyen még mindig a régi időkbe helyezi, a mikor a megyei jegyzők, szolgabírók a maguk tekintélyes vagyonából éltek, s a hivatali családban öröklött tradícióból, ambícióból, vagy pedig egyszerű időtöltés kedvéért vállalták. Hogy ez nincs így, semmi se bizonyítja jobban, mint az az erőteljes mozgalom, amelyet a vármegyei tisztviselők fizetés-

javitásuk érdekében indítottak, s amelyben nyíltan hangoztatják, hogy a vármegye funkcionáriusainak és kezelőinek egy része a mai javadalmas mellett a nyomornak és a züllésnek vannak kitéve.

Aradvármegyét még az a különös sérelem érte, hogy a vármegyei tisztviselők országos egyesülete a fizetésrendezésről készített javaslatában két csoportra osztotta a vármegyéket: a nagyobb és kisebb vármegyékre. Az *Erstklassige Menschen* példája szerint az előbbieket az első osztályba az utóbbiak a másodosztályba soroztatnak s ehhez képest az első osztályuk részére több fizetés van az egyes fokozatokban kontemplálva, mint a másodosztályú vármegyék emberei számára. Aradvármegyei tisztviselői, teljes joggal, tiltakoznak az ily megkülönböztetés és osztályba soroztatás ellen, amelyre őszintén szólva, nem is tudunk alapot és okot elképzelni. A kisebb vármegyei tisztviselője ugyanolyan reszortban ép oly fontos, fáradságos és felelősségteljes munkát végez; ép úgy érzi a drágaságot, az életviszonyok megnehezülését, ha ugyan nem jobban; ha pedig a tisztviselő nagyobb vármegye számára dolgozik, ott bizonyára több a tisztviselő és teljesebb a munka-szétosztás.

Az is kétségtelenül jogos kívánása a holnapi értekezlet elé készülő javaslatnak, hogy a vármegye élén

álló tisztviselők ugyanolyan fizetést és jövedelmet kapjanak, mint azoknak az állami hivatalszervezeteknek vezetői, amelyek hatásköre többnyire egy-egy vármegyére, esetleg kisebb területre terjed. Akitől nagyobb koncepciókat, irányítást, egy hivatalnokai kar ellenőrzését várják, annak meg kell adni az anyagiakban való függetlenséget és a társadalmi reprezentálásnak ne csak kötelességét, de eszközeit is.

A vármegyék ismert anyagi helyzete, eddigi tulterheltsége, pótladók iragyas volta miatt ennek a fizetésrendezésnek anyagi oldalát az államnak kell elintézni, amely bizonyára az elsőrendű kötelességnek kellő megértéssel fog eleget tenni. Csak a közelmúltban folytak újra nagy disputák a közigazgatás államosításáról, amelyek legnagyobb részt azzal a tanúsággal végződtek, hogy a vármegyékre, azok mai szervezetében szükség van, szükség a nemzeti függetlenség, az állami tekintély és a magyarság szupremációjának érdekében. Akik ebben a meggyőződésben vannak, azok tartsák szem előtt, hogy a vármegyéket fenntartó, a vármegyék nemzeti hivatását teljesítő tisztikarnak anyagi helyzetét olyanná kell tenni, hogy a tisztviselők a velük egyképzetségi, hasonló munkakört betöltő más tisztviselő-társakkal egyenlőknek érezhessék magukat, s hogy missziójukban a nemzet ne várjon tőlük

Amikor az est leszáll...

Irtá: Gonda József.

A szintér: Egy modern urilakás ebédlője. Tágas, forróra fűtött, szőnyegekkel puha. Graciózus vázák, secessziós nippel, virágcserepek, fotográfiaik tarkítják.

Az eset hősei: Az asszony meg a doktor, már amennyiben a férj a cselekmény hősei közé nem sorolható, ő ugyanis esidő szerint a hálószobában hörög. A végét járó mellbeteg.

Az asszony: Erős, nagy, melegvérű nő. Haja parfümtől párák, vörösből uszó lángfolyam. Bő, sok redőjű pongyolája hajlásai közül telten hajolnak ki erős, acélos teste sokat ígérő vonalait. Mint a zeákmenyehes tigris nyújtózik végig a puha ebédlői divánon. — A doktor fiatal, a harminoba tartó férfi. — Kemény és merész főtartással, a fiatalság tüzeiben villogó tekintettel. Az asszony előtt ül egy taburetton. Erős, barba kezében szorongatja a vöröshajú hisztérika husos, finom kezét. — Az idő az alkonyba hajlik. — Tél van. — A hálószobából sivító, göresős, faldokló hörögés zaja tör át.

A doktor: És amidőn az eszembe jut, hogy ez a halál csiráival inficiált hurok, a földnek az az eljegyzett vőlegénye még jogot formálhat magához, az ajkához, a testéhez, a csókjához, az öleléséhez, a sóz talán kénye-kedve szerint öleli is... ez a víz, ez az árnyék... hát öklömbe fut a vér és gyilkolni szeretnék... Igenis gyilkolni szeretnék...

Az asszony a doktor szájára tapasztja a kezét.

A doktor: És azt hiszi, hogy ez tulajdonképp gyilkosság volna? Vízfejű, betűhöz láncolt paragrafusragok szerint igen, de a tökéletes és ideális morális rend, a tiszta anyagi igazság szempontjából... érti... érti-e asszonyom, ez tulajdonképp kötelességem volna.

Az asszony bronzszínű szemei kérdőleg szegződtek a doktor arcának.

A doktor: Az! A kötelességem. Emberbaráti frazeológiával és a kegyelet konvencióival takarozhatik az erőtlen megalkuvás, azonban a természetnek, az életnek is megvannak a maga rettenetes és könyörtelenül könyörtelen következetes igazságai. A mételeyt, ami a közre veszélyes, irtani kell. A mételey az erőt, az egészséget, az életet fertőzi meg, a mételey a halál csiráit hinti az élet humusába... a mételey az öl. A férges fát kivágják, a dögvészes jószágot lebunkózzák, a fertőzött testrészt kioperálják, szóval a természet minden jelenségében és vonatkozásában harcol az élet, az egészség s az erő, a halál, a pusztulás, a mételey ellen: természetes, radikális cselekedet tehát az, amely egy szennyes, inficiált, fölöslesnek induló masszától megszabadítja a környezetet, a társadalmat s az élet egészséges levegőjét...

Az asszony tágra nyitott szemekkel hallgatja a pogány bölcselkedést, ezenkívül álmos lompossgal nyújtózik végig a diványon s a hosszú,

merész mozdulattól oszlopoktól habos pongyolája szorosan ingerlően, feszül meg a testén.

A doktor éhesen nézi. Az arca tüzelni kezd. Ujjai az asszony vörösből izzó, parfümtől párák hajával babrálják. A lehelete forró. Szinte sziszegve szól az asszonyhoz:

— Nézze... például maga... hiszen maga a virulás, az erő, az ifjuság, maga a tüzes élet és lobogó egészség és az élete, a sorsa, a boldogsága, szerencséje, a vére, a teste, a lelke össze van kapcsolva ezzel a halálthurokoló nyomorékkal, ezzel az élő hullával... Egy fedél alatt, egy szobában él vele együtt, azt a levegőt szívja egészséges tüdejébe, amit ő a feloszoló, a fertőző, a beteg melléből kigőzöl; türi, hogy láztól cserepes vértelen ajkával, a maga forró, piros, egészséges ajkait, a halálra váltak perverz mohóságával szívja... És ezt türi kénytelen... mert ezek a betegek követelők és erőszakosak és az utolsó lélegzetvértelig szeretkezni akarnak. És a kilobbanó élet félelmes, gyors oksidációja... És mondja... mondja... maga sohasem félt, hogy ez az élő hulla, erőszakos csókjaival a maga egészséges testébe lopja a mételeyt... a pusztulást... a halált?

Az asszony eltorzult arccal ugrik föl a diványról. Minden tagja remeg. A két szeme szinte üvegesen mered a doktorra. Dideregve, vacogva buvik a divány szegletéhez:

— Mit beszél?... Hogy én... már mint-hogy én is... a mételeyt?...

A doktor: Hát nincs e igazam? Hát gyil-

több önzetlenséget és lelkesedést, mint a mennyi a megelégedettség mellett elfér. És — ha hihetőleg mihamarabb, — szerét ejti a megyei tisztviselők végleges fizetésrendezésének a kormány, akkor legyen ez a rendezés igazságos és egységes, s ne legyen különbséget nagy és kis vármegyék között.

„Ne bánts a magyart!”

— A magyar delegáció ülései. —

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, december 28.

Bécsből jelenti tudósítónk: A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság tagjai tegnap Bécsbe érkeztek. A kormány tagjai közül *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök, *Lukács* László pénzügyminiszter és *Hazai* Samu honvédelmi miniszter időznek itt. Ma délelőtt 11 órakor a magyar delegátusok az ő felsége személye körüli minisztérium palotájának nagytermében, ahol a delegáció mindig ülésezni szokott, nyilvános ülésre gyűltek egybe. Jelen voltak *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök, *Hazai* Samu honvédelmi miniszter, *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszter és *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok, valamint minden minisztériumuk osztagvezetőinek kíséretében. A karzatokat előkelő közönség zsúfolásig megtöltötte.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök javasolja, hogy mint legidősebb delegátus, *Bohus* Zsigmond báró bizassék meg az elnökléssel. A jelenlevők ehhez hozzájárultak, mire *Bohus* Zsigmond báró korelnök elfoglalván az elnöki széket, *Windischgrätz* Lajos herceget kéri fel a korjegyzői teendők elvégzésére, majd üdvözölte a delegáció tagjait és elrendelte az elnökség megválasztását. Ezután elnökké *Láng* Lajos bárót, alelnökké *Zichy* Ágost grófot, jegyzökké *Nyegre* Lászlót és *Molnár* Viktort választották meg.

Láng Lajos báró elnök elfoglalta az elnöki széket, köszönetet mondott úgy a maga, mint tisztársai nevében a megválasztásért, majd így folytatta:

A magyar nemzet hagyományos és dinasztikus hűségének és ragaszkodásának a delegáció minden alkalommal azzal igyekezett kifejezést adni, hogy mielőtt megkezdí tanácskozásait, Isten áldását kéri a királyra. (Eljenzés. A delegátusok felállanak.) Ezen érzelmenek mindig a legnagyobb örömmel szokott a delegáció kifejezést adni, de a mai napon kétszeres

lelkesedéssel adunk ez érzelmenek kifejezést, midőn ő felsége egészsége, enyhe gyöngékedés után teljesen helyreállt. Isten áldja ő felségét, a magyarok királyát! (Lelkes éljenzés.)

Az elnök felolvasta ezután *Perczel* Dzsó és *Désy* Zoltán bizottsági tagok táviratait, akik bejelentették, hogy egészségi okokból nem vehetnek részt a delegáció tanácskozásain. *Perczel* Dzsó maga helyett póttag behívását kéri.

A póttagok behívására vonatkozólag az elnök *Szálló* Géza és *Heltai* Ferenc főlászlói után *Heltai* álláspontjára helyezkedett, mely szerint arra való tekintettel, hogy a delegáció legközelebbi ülésezéseig a két delegátus egészsége előreláthatólag helyre fog állani, póttagok behívását nem javasolja. A delegáció ilyen értelemben határozott.

Ezután *Burián* István báró közös pénzügyminiszter benyújtotta a közös költségvetési provizóriumra vonatkozó határozati javaslatot. Beszédében rámutatott arra, hogy a költségvetési provizórium az 1911. évre engedélyezett összegek megfelelő hányadára vonatkozik és a provizóriumnak megszavazása az 1912. évi közös költségvetés megállapításának semmiféle tekintetben sem prejudikál.

Az elnök kiadja a költségvetési provizóriumot tárgyalás végett a négyes albizottságnak. *Nyegre* László jegyző felolvassa a közös miniszterek átiratait, amelyek szerint *Aehrenthal* gróf közös külügyminiszter a szükséges fölvilágosítások megadásával *Esterházy* Pál gróf osztályfőnököt, a külügyminisztériumnak a delegációval való érintkezése közvetítésével pedig *Thallian* Dénes báró udvari és miniszteri tanácsost és *Szapáry* Tibor grófot bizta meg. *Auffenberg* lovag közös hadügyminiszter *Kinzl* Andor csoportfőnököt bizta meg a felvilágosítások megadásával. *Burián* közös pénzügyminiszter *Szalay* László dr. közös pénzügyminiszteri tanácsost, *Bosznia* Hercegovinára vonatkozólag pedig *Thallóczy* Lajos dr. közös pénzügyminiszteri osztályfőnököt bizta meg a fölvilágosítások megadásával. *Montecuccoli* gróf tengerészeti parancsnok helyett *Lucich* Károly cs. és kir. korvettkapitány fogja a szükséges fölvilágosításokat megadni.

Burián báró közös pénzügyminiszter egyszerűen azt is tudatja a delegációval, hogy a közös legfőbb számvevőszék képviselőjében *Zavadil* József osztályfőnök, *kronóci* Nagy József miniszteri tanácsos és *Tartoll* Béla osztálytanácsos fognak megjelenni.

Ezután megalakították az egyes albizottságokat. *Láng* Lajos báró elnök ezután megállapította a következő nyilvános ülés napirendjét, amely holnap délelőtt tíz órakor fog megtartatni és amelyen az egyesült négyes albizottság jelentését fogják tárgyalni.

Aehrenthal nyilatkozata.

A teljes ülés után nyomban összeült a delegáció négyes albizottsága, hogy *Burián* báró benyújtotta indemnitási javaslatot tárgyalás alá vegye.

Aehrenthal gróf közös külügyminiszter nyilatkozott a külügyi helyzetről. Hangoztatja, hogy az olasz-török háboruban a monarchia szigorúan semleges s a törekvése az, hogy mind a két állam becsületes békével kerüljön ki a háborúból. Hosszasabban nyilatkozik a marokkói tárgyalásokról, melyek alatt a béke fontartása volt a célunk. A hármas szövetség változatlanul szilárd. Mivel Európa közepén exponált helyen élünk, kéri a véderőjavaslat megszavazását.

Ezután *Berzeviczy* Albert és *Heltai* Ferenc szólaltak föl és indítványozták, hogy a delegáció szavazzon *Aehrenthal*-nak bizalmat.

Auffenberg bemutatkozása.

Auffenberg Mórion hadügyminiszter mondott ezután hosszabb beszédet, amelyben kifejtette a hadsereg mai helyzetének úgy személyi, mind anyagi alkatát. Megállapítja, hogy sok hiány pótlása kívánatos, de sok hiány van olyan is, amelynek pótlása határozottan szükséges. Visszautasítja azt a sokat hangoztatott mondást, hogy a hadsereg részére megszavazott összeg áldozat volna. Utal *Németország* példájára, arra a *Németországra*, amelynek anyagi fellendülése akkor kezdődött, mikor hadseregére aránytalanul nagy összegeket fordított. Statisztikai adatokat hoz fel arra, hogy az országok mennyit költenek a hadseregre. Végül nyilatkozik a véderőjavaslatok tekintetében. Rámutat a javaslatok fontosságára és arra, hogy az új véderőjavaslatok korszerű alapon vannak felépítve s a hadsereg állapotának lényeges javítását jelentik s azért ajánlja annak mielőbb való tárgyalásra kitűzését. A hadügyminiszter beszédét ekképen fejezte be: A magyar szokások egy hangzatos büszke szövegét kívánom idézni azt, hogy „Ne bánts a magyart!” Tisztelt uraim, azt akarjuk, hogy ez a szöveg valóság is maradjon. de becsületes őszinteséggel kimondom, hogy a mai viszonyok közt nem volna lehetetlen, hogy valaki megbántaná a magyart.

Tallian Béla, *Heltai* Ferenc, *Zichy* Tivadar gróf, *Solymosy* Ödön báró intéznek ezután kérdéseket a hadügyminiszterhez, különösen az alábbi kérdés rendezése tárgyában.

Auffenberg Mórion az alábbi kérdésre vonatkozólag megjegyzi, hogy ebben a dologban törvényjavaslatot készítet elő, amely most van tárgyalás alatt a két kormány közt. Mint alkotmányos miniszter átvette elődjének örökét és a kontingentált költségvetés keretében mo-

kosság volna-e megszabadulni tőle?... Mert áldozata lesz... Előbb... utóbb. A mételey ragadós s a mételeyezés halálbizonyossága. És ho van itt az igazság? Hogy egy terméketlen szerelmi óra buta lázában ez a maga szép, egészséges, ifjúságtól mámoros testa szeenyel és pusztulással inficiáltassék!... És nincs menekvés! Éa mondom magának, én az orvos mondom, ordítom, esküszöm, érti-e hát, hogy nincs menekvés... Nincs más! Pedig a természet, az öröké való, ezt aligha akarta és akarhatja így. A természet bölcsön és józanul rendez el mindent. Azonban jönnek az emberek és amit a természet jól megteremtett, azt az ő törvényekkel és hazug társadalmi szabályaikkal, ostoba szokásaikkal és előítéleteikkel elpusztítják. A természet igazságsai pedig kézenfekvők. Az élet: az erő, az ifjúság s az egészség s az erős, ifju s egészséges anyag természetadta joga és kötelessége a védekezés.

A doktor ezenközben egyre közelebb húzza a taburetót az asszonyhoz:

— És nézzan csak ide. Ide, én ráám. A tekintetem tiszta, az izmaimban erő és acél, az ereimben pezsgő és fertőtlen meleg vér... és én... én... ezzel a meleg véremmel, ezzel az egészséges konstrukciómmal itt fekszem a maga lábai előtt és minden élet és minden igazság kiforrására, a nagy, mérhetetlen, fölfoghatatlan természetre hivatkozással esküszöm a maga fülébe, hogy szeretem, hogy akarom magát... hogy megmentem a mételeytől... Mert nekünk kettőnknek... érti-e, jogunk van az élethez és szerelemhez. Jogunk van, mert

fiatalok vagyunk és egészségesek. És erősek. És szépek. És mert kívánjuk, akarjuk egymást... igen, én a szemébe mondom az igazságot: akarjuk egymást! Ez már a vérünkben, az idegrendszerünkben van. Ez ellen hiába küzdünk. Ez a természet szava. És ha két egészséges, pezsgő meleg vér, a szerelem és bírási lázában összeforr: ott új élet fakad. Új egészség, új erő, új ifjúság. Érti? Hát eszelősség ez, amit mondok? Hát gyilkosság, amit tenni akarok? Amidőn meg akarom menteni, hogy megváltsam?

A férj a hálószobában el-elosukló nehéz hörgésbe tör.

A doktor exaltáltan ugrik föl a taburettról. Arcán fagyos elszántság:

— Ejh... legyen vége a komédiának!

Az asszony a doktor mellé veti magát. Reszketve, vacogva simul hozzá:

— Ne... ne még! Nem akarom...

A doktor, ahogy szorosán átfúzve tartja az asszonyt, a fülébe leheli:

— Térj eszedhez. Hiszen ez nem bűn. Ez az igazság. Ez az osztó igazság. Ez csak operáció. A mételey kiirtása. És ez az utolsó mentés. Nincs más. Ha nem tesszük meg: elvesztél. Erzen, hogy igazam van. Az igazságosztó természet megbocsátja a bűnöm. Te... te... és gondold meg csak, olyan egyszerű az egész. Néhány percig se tart. Ennek a váznak olyan kevés kell már... Egyszerűen az arcára szorítom a párnát... csak két percig... csak egyig... egyet hörög, egyet sóhajt és... vége... Neki vége. Kitért az utuakból. Evelt

már eleget. Jól is lakott. Elpusztult a gyomra. Mit keresett hát mégis a terített asztalnál. Adjon helyet másoknak is. Akik még nem ettek, akik még éhesek, erősek, fiatalok, egészségesek. — A halála sem lesz gyanus. A nyavalyája eme stádiumában, gyakori a belső elvérzés, a szív-széllődés... És pihenni fog. És alszik és nem köhög soha többet. Neki vége lesz s nekünk akkor kezdődik az élet, a boldogság, a szerelem. Mondd hát csak egy szóval, mond, sőt ne is mond, csak ints igent, egyetlen beleegyező mozdulattal mond, hogy: akarom!...

Az asszony összetörve, zokogva vonaglik a doktor karjai között.

— Nem. Nem akarom... A világ, az emberek... a lelkiismeretem... elviselni nem tudom. Amikor az est leszáll... közibünk furakodik az emléke, az árnya... ránk mered, csontkezével megfenyeget... számonkéri tőlünk az életet... amikor az est leszáll...

A doktor: Ostobaság. Ideggyengeség. Időszinkrázia és közlekedés az egész. A világ és az emberek hamar felejtének és hamar megbékülnek. És mi történt? A sir szélén botorkáló alak a sirba bukott. Ki ötközik meg ezen? Azután az a lelkiismeret? Hát bűn az önvédelem? Hát nem érted, hogy a levegő, amit vele együtt szívsz, a csók, amit vele váltasz, az ölelés, amelyre a hunyó ösztöne kényszerít, mind-mind a halál csirait rejtik, a mételeyt, a ragályt szórják. Hát nem érted, szerencsétlen asszony, hogy a sorsára jutsz, hogy a testedbe lopja a nyavalyáját, hogy az arcon elfonnyadnak majd a rózsák, elsvrad a

zog, de mindenesetre megmondja a delegáció tagjainak, hogy mi kell a hadseregnek.

Több felszólalás után a négyes albizottság elfogadta az indemnitást. Ezzel az ülés véget ért.

Arad megye

tisztviselőinek értekezlete.

(Schill József főjegyző memoranduma.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 28.

Aradmegye tisztviselőit pénteken délelőtt 10 órára értekezletre hívta össze Dálnoki Nagy Lajos alispán. A tisztviselők értekezlete, amely elé az egész megyei tisztikar, sőt bizonyos értelemben az ország valamennyi megyei tisztviselője érdeklődéssel tekint, régi bajjal és sérelemmel: a közigazgatási tisztviselők státuszrendezésével akar foglalkozni.

A vármegyei tisztviselők országos egyesülete, amely nemrégiben országos kongresszuson foglalkozott a tisztviselői fizetésrendezéssel, végredményében olyan memorandumot terjesztett a belügyminiszter elé, hogy a vármegyei tisztviselők többsége kénytelen a memorandumban föltárt kívánságok ellen tiltakozni. Aradmegyei tisztviselői kara lesz az első az országban, amely kifejezi a megyei tisztviselők őszinte és igazi kívánságait a státuszrendezés tekintetében. Az aradmegyei tisztviselők példáját nyilván követni fogják a többi vármegyékben is, mert a sérelmek nem kizárólag az aradmegyei tisztviselőket érték, hanem a magyar vármegyei tisztikart.

Az a memorandum, amelyet az országos egyesült juttatott a miniszter elé, bizonyos megalkuvást mutatott és amíg a kisebb tisztviselők érdekeit nagyjából megvédte, addig a magasabbrangu megyei tisztviselőkkel szemben meglehetősen sérelmesen foglalt állást. Az a demonstráció, amelyet Aradmegye tisztviselői holnap értekezletükről megindítanak, természetesen nem szorítkozik egyesek, vagy egyes tisztviselői osztályok védelmére, hanem egyetemes érdeket, országos fontosságú kérdést helyez előtérbe: a megyei tisztviselőknek országosan egységes státuszba foglalását és annak a hivatalnak, rendeltetésnek és tisztségnek megfelelően, amit a megye első tisztviselői betöltenek

a magasabb rangú közigazgatási tisztviselőknek a megfelelő rangú állami tisztviselőkkel nemcsak fizetésben, hanem rangban is egyenlővé tételét. Visszás helyzet például az, hogy ma a megye első tisztviselője, az alispán fizetésben eléri, de rangban alatta marad a pénzügyigazgatónak, törvényszéki elnöknek. A miniszter elé terjesztett memorandum ezenkívül elhanyagolta a vármegyei főjegyzők, első aljegyzők és árvaszéki elnökök jogos érdekeit is, amennyiben a megyei tisztviselők összeségének hozzájárulását fejezte ki helytelenül olyan státuszrendezéshez, amely az említett tisztviselők előlépési és fizetésben előrehaladási méltányos kívánságaira nem nyújt teret.

A sérelmek részletes és világos föltárását Schill József megyei főjegyzőre bízta, aki a holnap értekezleten terjeszti elő a többi ives memorandumot és annak elfogadását, valamint a többi vármegyei tisztikarához pártolás végett történő megküldését fogja kérni.

Viszály az aradi pénztárban.

— Új elnök választása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 29.

Az Aradi Munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma este ülést tartott, amelyen az Állami Munkásbiztosítási Hivatalnak Varga Ferenc elnököt és Mauthner Márkus igazgatósági tagot elmozdító rendeletét tárgyalák. Mint azt megírtuk, az Állami Hivatal már tegnap sürgönyileg jelezte rendeletét, amely ma meg is érkezett. Az igazgatóság rövid vita után tudomásul vette ezt a rendeletet és az elmozdított két igazgató helyett a két legtöbb szavazatot nyert póttagot rendelte be. Ezután Varga Ferenc elnök kijelentette, hogy az állami hivatal rendeletét törvényellenesnek tartja és ellene a kereskedelmi miniszterhez fog felfolyamodni. Varga Ferenc és Mauthner Márkus ezután elhagyták a termet, az igazgatóság pedig az elnökválasztás napjára jövő esütőrtököt, 1912. év január hó 4-ét tűzte ki. — Babucz Lajos felügyelő-bizottsági tag ezután az igazgatóság munkás tagjai nevében bejelentette, hogy Bak Sándor ügyvezető igazgató elmozdítását kéri.

Bak szerintük több szabálytalanságot követett el. Bak Sándor maga is kérte az ügy kivizsgálását s ezért az igazgatóság elhatározta, hogy a huszonhárom pontban összefoglalt vádak kivizsgálására a saját kebeléből bizottságot küld ki s a bizottság jelentése szerint fog dönteni az ügyben.

A pénztár részéről a következő hivatalos értesülést kaptuk: Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága ma este ifjabb Czeiler István elnöklete alatt Grossmann Miksa dr. Országos Pénztári aligazgató és Tóth Kálmán dr. titkár részvételével ülést tartott.

Bak Sándor dr. felolvasta a m. állami munkásbiztosítási hivatalnak ma érkezett rendeletét, mely szerint a hivatal fenntartja a még július hóban hozott ama határozatát, mely szerint Varga Ferenc pénztári elnököt, valamint Mauthner Márkus igazgatósági tagot ezen tisztségüktől megfosztja, illetve ezen tisztségeiket megszüntetnek jelenti ki.

A pénztár igazgatósága a hivatal rendeletét azonnal végrehajtotta és elhatározta, hogy a jövő hónap 4-én tartandó igazgatósági ülésen az új elnököt megválasztja.

Több kisebb jelentőségű ügy lefolytatása után az ügyvezető igazgató ismertette Czinczer József és társainak indítványát az ügyvezető igazgató elleni vizsgálat tárgyában, valamint a saját kérvényét az állítólagos panaszok sürgős megvizsgálása iránt. Babucz Lajosnak a panaszokat tartalmazó előterjesztése és Bak Sándornak az ezekre való reflektálása után az igazgatóság elhatározta, hogy fölkéri az országos pénztárt egyik közegének a vizsgálat foganatosítása céljából való kiküldetése iránt, továbbá megválasztott egy hattagu bizottságot, amely a kiküldöttet a vizsgálat lefolytatásában támogatni fogja. A határozathozatal az igazgatóságnak van föntartva.

A bizottság tagjaival a megválasztandó elnök elnöklete alatt Reinhart Gyula, Glück Károly, Hönig Ottó, Mádi Sándor, Koncz Ferenc és Schiess Antal választottak.

Az országos pénztár vizsgálata a pénztár egész ügy- és vagyonkezelésére fog kiterjedni és ez lesz az első vizsgálat, amelyet az országos pénztár az aradi pénztárnál foganatosít.

tested, láz veri ki az ajakad és köhögés... így... hallod... ilyen üresen, olyan korzalmatlan, olyan véres habot... És amikor az est lesz... te ne félj... Ide hajdó a mellemre a fejedet és én megvédelek. Emberektől, árnyaktól, szellemektől. Én erős vagyok. A karom, a mellem, az idegeim is erősek és erős a meggyőződésem, a hitem is. És ha szeretsz, ha a te véredben is az a mámoros tűz ég, ami az én ereimet perzseli, ha szeretsz úgy, ahogy vagyok, a bűneimmel, az elszántságommal, a vakmerőséggemmel együtt, akkor ne habozz, ne félj, ne reszkess, emeld föl a homlokod, nézz a szemem közé... asszony és mondd, hogy: akarom!

Az asszony fölemeli a homlokát, a férfi szeme közé néz és azt mondja:

— Akarom!

Egy pillanatig egybefonódik a tekintetük, izzó szeretettel, a mámoros vágy, a szerelem esztelen lázának örjítő paroxszizmusával. A szemük tűzével szívják, ölelik, csókolják egymást. Az asszony utolsó szava olyan, mint a fölebbezhetetlen ítélet, mint az ellentmondást nem ismerő parancsszó. És a doktor már megy is. Már a hálószoba szőnyegét is megemeli, amidőn az asszony egyszerre egész testében megrázkódik. Ajakáról halk sikoly száll el. Arcát ideges, izgalmas pirosság lepi be s köhögni kezd. Szárazon, metáron, élesen. Kendőjét az ajakához szorítja s a köhögés ismétlődik. Az arcát beborító ideges pir fakóra fordul:

A doktor az asszonyhoz ugrik:

— Mi baja? Mi történt?

Az asszony halálsápadtan levezi ajakáról a

kendőt s ideges nyugtalansággal beletekint. A finom, fehér kendőben ott sötétlik egy biborszínű folt... egy pár csópp meleg vér... Halálsápadt arca valósággal eltorzult. Megtántorodik. Sikoltana, de a torkát fojtogatja az iszony, a rémület, a kétségbeesés. Megragadja a doktor karját és a kendőt mutatja:

— Ide nézzen! Mi ez? Feleljen! A teremő istenre kérem, feleljen!... Mondja... Kimondani se merem... rettenetes... ugy-e, ugy-e... a mé... métegy?

A doktor tanácstalanul tekintget jobbra-balra. Mint akit taglóttás ér, kimeredt tekintettel az ürbe bálul s csak az asszony ismételt, ideges sürgetésére felel:

— Ah... dehogy... Sose képzelődjék! Ez ostobaság volna. Szinte lehetetlen... Egy kis érrepedés a gégefőben, vagy a légesőben, orrban... annyi az egész... legyen nyugodt...

Szintelenül, tompán, határozatlanul beszél, mint azok, akik maguk sem hiszik el, amit mondanak.

Az asszony ezt észreveszi s valami komor, rettenetes sejtelen markolván a leikébe, iszonyattal kiált föl:

— Nem igaz!... Hazudik!... Látom, érzem, hogy csak ámitani akar... Ez a folt, ez a sötét, halálos folt, ez a vér... ez a métegy... ugy-e?

A doktor hallgat. Leesett orral a cipőjére tekintget.

Az asszony fokozódó szorongással:

— Hallgat... Hallgat?

Egyszerre egy iszonyú ötlete támadt. A homlokához kap. A szavai szinte érthetetlen gyorsasággal bugyognak föl a torkából:

— Jó... Hát mondja, hogy ez semmi... hogy muló baj... hogy jelentéktelen érrepedés... Jó... elhiszem... ha maga mondja, elhiszem... el, el kell hinnem. Azonban, ha így van, hát mondja... hol hagytuk el az előbb?... Mit akart maga? Mire kért tőlem engedelmet? Ember! Feleljen, feleljen, mit akart hát? És amit akart, akarja-e még? Ember! Hallod-e, ha a te ereidben is az a mámoros tűz ég, ami az én véreimet perzseli, ha szeretész úgy, ahogy vagyok, a bűneimmel, a szépségemmel, a romlottságommal együtt, akkor hát akard, amit akartál, ne habozz, ne félj, ne reszkess, emeld föl a homlokod, nézz a szemem közé, ember... és mondd, hogy akarod-e hát?...

A doktor a cilindere után nyulva:

— Én... én...

Csönd lesz. Iszonyatos, halálos csönd. Ép, midőn az est leszáll. És most utóljára, még egyszer összekapcsolódik a tekintetük. És így telik el egy perc, majd még egy. Az egész élet, az egész örökkévalóság, talán maga a gyötrelmetjes pokol lehet ilyen hosszú, ilyen kínos... Az asszony elvágja magát a szőnyegre. A doktor behuzza maga után az ebédli ajtaját... A kályha lobogó tűzétől a falakon különös, kísérteties árnyak képződnek.

Aradi urileányok főzőtanfolyama.

— Az első próbaebéd. —

Az első bál vagy első hosszú szoknya okozhatott csak olyan kellemes új érzéseket, amelyekben ma része volt egy osomó bájos, aradi urileánynak: az aradi főzőtanfolyam ambiciózus növendékeinek.

Miklósi Nikolits Szeréna alapítványi hölgy — mint annak idején megirtuk — három héttel ezelőtt megnyitotta azt a tanfolyamot, amelynek célja: az urileányokat és asszonyokat a konyhaművészet titkaiba beavatni. A főző tanfolyam a budapesti Szeréna Nőképző Egyesület védnöksége alatt alakult meg. Nikolits Szeréna urnő, aki eléggé nem dicsérhető ambícióval vezeti az urileányok főzőiskoláját, elhatározta, hogy meghívott vendégek számára próbaebédet főzött a növendékekkel s a meghívottak állapítsák meg: milyen eredményre van kilátás amire a három hónapos tanfolyam befejeződik.

A próbaebédet az iskola József főherceg ut tizes szám alatt lévő helyiségében rendezték. A teremben elhelyezett nagy asztalt friss virágokkal díszítették föl. Az asztalfőn Fábrián Lajos törvényszéki elnök neje foglalt helyet; kivüle a következő meghívott érdeklődők jöttek el: Cabdebó Géza ny. vezérőrnagy, Varjassy Lajos polgármester, Halmay Andor, Schauer Ádám földbírók s még néhányan, akik örömmel segítettek előmozdítani ezt a támogatásra érdemes ügyet.

A várakozás kellemes izgalma tükröződött vissza a kedves aradi hölgyek rózsapiros arcán, a mikor a vendégek az asztal köré telepedtek, hogy bírálatot mondjanak a rózsa újjak alkotásairól. Könnyed fehér kötényvel, egyszerű házi toaletben buzgólkodtak a konyhában és résztvettek a kintünö ételek felszolgálásában.

Akik a mai próbaebéd sikeréből részt kérhetnek s akik ma kedves ambícióval munkálkodtak, hogy az inyenkedő bírálók jó kritikáját kiérdemeljék, azok névsorát itt találja az olvasó:

Balázs Emma, Brunhuber Ilona, Osermák Lola, Fábrián Ilonka, Fábry Nóra, Frick Milli, Kriegner Rózsika, Meistrovich Jolánka, Murádi Erzsike, Priegl Irénke, Schelly Vilma, Szenes Margit, Szenes Lici, Vertán Mariska, Verzár Hermin, Verzár Erzsike, és Vörös Magda, Horváth Kornélné, Schor Gitta, Steiner Manó, Seidner Dazsóné, Seidner Sándorné és Vertán Magda szintén növendékei a főzőiskolának, de a mai próbaebédnél nem vettek részt.

Az ebéd a legkiválóbb ízlést is hódolásra készítette volna. Először májkocka levest hordtak körül, aztán ráhal következett, majd őspesznyét (gesztenyepirével, hasával, salátákkal) kappan és fácán sültet, töltött káposztát, angol bélszint, téz-tákat, gyümölcsöt, sajtot, feketét találtak föl. Tessék elképzelni, hogy ezeket urileányok kínálták s az ebéd alatt a lebilineselően kedves hölgyesereg vidám kacagása szolgáltatta zenét.

A vendégek a legnagyobb meglepődés hangján nyilatkoztak az urileányok konyhaproduktumairól s velük együtt ünnepezték az iskolavezetőjét Miklósi Nikolits Szeréna urnőt is, aki már másfél évtizede szolgálja a humánus mozgalmakat, s aki a Szeréna Nőképző Egyesületet nagy anyagi áldozatkészséggel megteremtette. Nikolits Szeréna urnő a háziipart támogatásában is dicsérendő eredményt ért el. A magyar nép körében igyekezett híveket szerezni a háziiparnak és annak szép produktumával a párisi világkiállításán 1900-ban s más külföldi nagyvárosban számos becses érmet kapott. A valóban nemes ambícióval tevékenykedő urnő aradi működése is megérdemli a legmészszebbmenő figyelmet. A főzőtanfolyam növendékei különben február hónap folyamán a Központ

szállóban nagyszabású tea estélyt rendeznek, amely alkalommal a társadalom széles rétegeinek is alkalma lesz meggyőződni az iskola növendékeinek szép haladásáról.

Öngyilkos aradi orvostanhallgató.

— Beles Aurél morfiumot ivott. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 28.

Megrendítő szerencsétlenség híret jelentették ma délelőtt telefonon Budapestről Beles János királyi közjegyzőnek: Aurél nevű orvostanhallgató fiát ma reggel halálra váltan találták meg Ferenc körút 29. számú lakásán. A takarítónő akadt rá ma reggel a lakása egyik rejtett zugában s ő hívta a mentőket az eszméletlen állapotban levő fiatalemberhez. A mentők megállapították, hogy Beles Aurél morfiumot ivott. Haldokolva szállították a Szent István kórházba, lemondtak életéről. Később vették csak észre az öngyilkosságot, mikor már a mérge borzasztó munkájának javarészt elvégezte.

A takarítónő a következő részleteket mondta el fővárosi tudósítónknak:

— Ma reggel kilenc órakor találtam meg Beles urat. Egy vidéki rokonom látogatott meg, annak akartam megmutatni a lakást. Mikor a vendégszobához értünk, rémülten láttam, hogy a szoba ajtaja belülről be van szögezve. Feltörtém az ajtót, ott találtuk Beles a diványon. Már alig vert a szíve. Nem tudom elképzelni, miért lett öngyilkos a fiatalember. Csendes, szolid fiú volt, csak a legutóbbi időkben változott meg. A házmester beszéli, hogy hetek óta minden nap hajnali három órakor engedte ki a kapun. Hová mehetett ilyen korán, a társai sem tudják. Hétfőn láttam utoljára. Akkor bejött hozzánk, ajándékot hozott kis leányom karácsonyfájára és azt mondta, hogy hazautazik Áradra. Be is csomagolt, elment hazulról és ma reggel megtaláltam egy szobában, s ehéva nem igen szoktunk benézni. A mentők azt mondták, hogy már tegnap vehette be a mérget. Valószínűleg morfiumot ivott.

A házmester még megtoldotta a takarítónő szavait:

— Azt hiszem, — mondta — hogy szerelmes volt a doktor ur. Multkor hajnalban, mikor kiengedtem, megkérdeztem, hogy hová megy ilyen korán.

— Paulához, — mondta.

— Ki az a Paula?

— Hát egy színésznő, — válaszolt és füttyörészve elment.

Budapesti tudósítónk meg ezeket jelenti: Beles Aurél 22 éves orvostanhallgató, akit ma reggel eszméletlen állapotban találtak, hétfőn éjjelután két órakor ment utoljára haza Ferenc körút 29. szám alatt levő lakására, hol Mihálys Vilmos államvasuti ellenőrnél lakott. A fiatalembert a házmester látta utoljára, aki éjjel beeresztette, s azóta a lakótársai sem hallottak felőle semmi hírt. Mikor Beles két napig nem jelentkezett, aggódni kezdtek s a házbeliiek már a rendőrségnél akartak jelentést tenni, míg végre ma reggel véletlenül ráakadtak. Van ugyanis a lakásnak egy félreeső szobája, amelyben soha senki sem fordul meg s egy divány az összes butora. Ma reggel a takarítónőnek dolga volt a szobában, be akart menni, de nem találta a kulcsot. Ekkor kintunt, hogy a szoba belülről be van zárva, mire a szobát feltörték s a diványon találták eszméletlen állapotban a fiút. Azonnal mentőkért telefonáltak, akik morfium mérgezést állapítottak meg s rögtön a Szt. István kórházba szállították.

litották. Beles alkalmasint kedden hajnalban zárkózott be s akkor vehette be a mérget. A lakásán egy levelet találtak, amelyet az apjának hagyott hátra. Tették okát még nem tudják.

Beles János közjegyző ma este fél tíz órakor utazott fel Budapestre. Idősebbik fia még a délelőtti folyamán felment szerencsétlen öccse betegágyához.

A megtört apa mielőtt vonatra ült volna a következőket mondotta munkatársunknak:

— A fiam három évvel ezelőtt költözött fel Budapestre, amikor az egyetemre iratkozott be. Én szeptemberben beszéltem vele utoljára Budapesten a közjegyző kongresszus alkalmával.

— Néhány nap múlva kellett volna Aurélnak haza jönni. Eredetileg úgy volt, hogy 21-én jön haza, de utóbb azt írta, hogy influenzás és így nem utazhatik. Ekkor abban állapodtunk meg, hogy a román karácsonyokat fogja itthon töltöni.

— Alig vártam már fiamat s ma délelőtti helyette a szomorú telefonjelentés érkezett. Nam tudom, hogy nem-e csak a kihűlt temét fogom láthatni...

Arra a kérdésre, hogy mi készítette a talantumos, szimpatikus fiatalembert végzetes tétőre, a következőket mondotta Beles:

— Halvány sejtelmem sincs róla! A fiam nem volt szerelmes természetű, s anyagi viszonyai is rendezettek voltak. Ha hébe-hóba be is vallott 100–200 korona adósságot, azt szó nélkül kifizettem, soha még szemrehányást sem tettem neki. A budapesti társasága sem volt olyan, hogy végzetes kalandba keverték volna. Azt telefonálták, hogy egy levelet ír: a címre, de azt nem bontják fel, amíg Budapestre nem érkezem. Talán a levél majd megmagyaráz mindent...

Éjjel jelenti tudósítónk: Beles Aurél, legjobb barátjához Zsivuleszku mária-radnai pap fiához írott levelében megmondja öngyilkosságának okát. A levél, mely ma este nyilvánosságra került, a következő:

Kedves barátom! Hamarabb megyek el az élők közül, mint te. Isten veled. Nyomasztó adósságaim kergetnek a halálba.

Azt is beszélték az öngyilkos baráti körében, hogy a turf szenvedélynek is áldozott és állítólag a lóversenyeken vesztett sok pénzt.

MULATSÁGOK

(=) Az Aradi Kereskedők Köre szilveszterestéjét, mely december 31-én a Fehér kereszt nagytermében fog lezajlani, szokatlan érdeklődés előzi meg. Az est műsora a következő: Humoros felolvasás. Tartja Vörös László dr. a.) Mendelsohn: E moll concert. Andante. b.) Tivadar Nachez: Danzes tziganes (cigány táncok). Hegedűn előadja: Ungár Imre, zongorán kíséri Unger Mór zene-tanár. Szilveszter éj. Össevegés. Elmondja Folkmann Ilonka urileány. Vetített humoros reklámképek. Végtárgyalás. Drámai jelenet. Előadja: Polgár László. Műdalok. Éneklő Neogrady Dóra, az aradi nemzeti színház tagja. Zongorán kíséri Tilger Árpád karnagy. Kuplák Éneklő Győző Alfréd az aradi nemzeti színház tagja, zongorán kíséri Tilger Árpád karnagy. Műsor után tánc következik. Szünet alatt tombola, melyre egyre érkeznek a szebb-nél-szebb tárgyak. A vigalmi bizottság a legtöbb tombola jegyet árusító hölgynek édes ajándékkal kedveskedik. Belépőjegy személyeknek 2 korona, családoknak 5 korona. A műsor iránt megayilvuló érdeklődésre való tekintettel 1 koronás karzatjegyek is kibocsátatnak.

(=) Tánctánc. Deutsch Sándor aradi ökl. táncosok január 6-án rendezni nyilvános táncpróbát az Ipartestület nagytermében. A táncvizsgán részt vesznek a táncosok összes növendékei. Itt említjük meg, hogy január hó 20-án nagy álaros bál lesz ugyancsak az ipartestület nagytermében.

(=) A miketalkai állami elemi népiskola karácsony ünnepélyén adakozók tegnap között névsorában Bohn Margit helyett tévedésből Bohn W. került a hirbe.

Berlin botránya.

(Negyvennégy halott a menedékházban.)

Távirati tudósítás.

Berlin, december 28.

Lapunk tegnapi számában hirt adtunk arról, hogy Berlinben a hajléktalanok menedékhelyén mérgezés tünete közt sok ember megbetegedett és sok ember meg is halt. Az első hír tizenkét halottról szólt; ma pedig azt jelentik Berlinből, hogy eddig harmincegyen haltak meg és hetvenen fekszenek nagybetegben. A tegnapi hír úgy szólt, hogy romlott füstölt hal okozta a szörnyű szerencsétlenséget, ma pedig azt a hirt kapjuk, hogy ez még nem egészen bizonyos és csak holnap fogja az orvosi vizsgálat megállapítani a tömeges halálzás igazi okát. A katasztrófáról a következő jelentést kaptuk Berlinből:

A tömeges mérgezés, amely óráról-óra nagyobb terjedelmet ölt és amely majdnem mind halálosan végződik, leirhatatlan izgatottságban tartja a lakosságot. A mérgezés következtében eddig harmincegyen haltak meg és hetven beteg állapota nagyon válságos. Az egészségügyi hatóságok intézkedtek, hogy egyes holttesteket az infekciós kórházba vigyenek, ahol azonnal hozzá fogtak a bakteriológiai vizsgálathoz. Arról, hogy fertőző betegségről nem lehet szó, tanuszkodik az is, hogy a hajléktalanok menedékházának és a kórháznak egyetlen alkalmazottja sem betegedett meg.

Ma reggel hirtelen megbetegedett a menedékháznak egy lakója s alig egy óra alatt még hat férfi betegedett meg mérgezés tünete között. Ezzel azonban a betegedések sora még nem fejeződött be, minduntalan jelentkeznek újabb betegek, úgy, hogy számuk óráról-óra nagyobbodik. Jekl menedékházi főfelügyelő sz. intézet orvosával egész éjjel a betegekkel foglalkozott.

Éjféltájban több kerületből jelentették, hogy sokan mérgezés tünete között megbetegedtek, és ezek a betegedések valószínűleg szintén összefüggésben vannak a menedékházban történt betegedésekkel. Ily körülmények között sokan fölvetik azt a kérdést, vajon alaposa-e az a föltevés, hogy a számos betegedést és halálzást csakugyan halmérgezés okozta-e.

A bakteriológiai intézetben mindenekelőtt a legelőször megbetegedett és meghalt Fog Miksa munkásnak holttestét boncolták föl. A vizsgálatot tegnap este kilenc órakor fejezték be és egyelőre csak azt tudták megállapítani, hogy fertőző betegségről nem lehet szó. Eleinte tarkómeredevéről, tifuszról, vagy koleráról beszéltek, de valószínűbb az a föltevés, hogy az emberek halmérgezésnek lettek áldozatai. Az orvosok megállapították, hogy a föltoncolt halottaknál a gyomor- és bélfal megvörösödött és könnyen megdagadt, de semmi esetre sem oly mértékben, hogy ez halált okozhatott volna.

Ma befejezik a vizsgálatot és csak ekkor fogják a tömeges halálzás igazi okát megállapítani. A többi holttest boncolása csak holnap lesz.

Berlinből jelentik: A vizsgálat megállapította, hogy romlott halból ered a mérgezés. Éjfélig negyvennégy halottja és nyolcvankét súlyos betege van a mérgezésnek.

Polónyi Gézáné született Steinitzer Anna.

— Miért tért át az aradi Steinitzer-család? —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 28.

A képviselőházban rendkívül komoly s a nemzet életére messze kiható kérdésekről kell dönteni a költségvetés keretében, ebből tehát önkéntkövetkezik, hogy ezt a képviselő urak mulatságosan intézik el. Polónyi Géza az új kereszties hadsereg vezére, okkal vagy ok nélkül, antiszamita beszédekert fuj a levegőbe, amely így természetesen puskaporossá válik. A parlament ilyen izgatott hangulata közben, amikor Polónyi ismét le akarta szedni a zsidókról a rajtuk nem is található szentelt vizet, Nagy Sándor munkapárti képviselő tudvalevőleg nevetve kiáltotta közbe:

— Hogy bánthatja a zsidókat, amikor a felesége is zsidó volt?!

A kegyelmes asszonynak, egy urlnőnek a vitába való vonása kinos feltűnést keltett a képviselőházban. De már Nagy Sándor kimondta ami a szívet nyomta, nem lehetett visszavonni. Polónyi Géza fiát, Polónyi Lajos gazdaszt rendkívül bántotta Nagy Sándor közbeszólása és emiatt sértő levelet irt a képviselőnek. A felek tegnapelőtt karddal megverekedtek; az ügy lovagias részét így elintézték. Azonban a párbaj után Nagy Sándor kijelentette:

— Azért még se vonom vissza azt a kijelentésemet, hogy Polónyi Gézáné zsidó volt.

Erre ma Polónyi Lajos nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelenti, hogy bárkinek szívesen megmutatja az édes anyja keresztlevelét, ebből az okiratból kitűnik, hogy Polónyi Gézáné sohase volt zsidó.

Nem hiába közeledünk a farsanghoz, a honatyák vidámak és mutatni akarnak. Nagy Sándor nem hagyja a jussát. Ragaszkodik ahhoz, hogy Polónyi Gézáné csakugyan zsidó hitben látta meg a napvilágot — Aradon. Azt jól tudja Nagy Sándor, hogy Polónyiné született Steinitzer Anna aradi származású asszony s itt még most is két fivére lakik. Megkérte tehát az Aradon lakó egyik munkapárti képviselőt, hogy kutasson a zsidó anyakönyvben Steinitzer Anna urnő születési adatai iránt. A képviselő megszerezte az adatokat és ma ajánlott levélben elküldte Nagy Sándornak, a következő, valóban érdekes történet kíséretében:

Polónyi Gézáné Steinitzer Anna 1850-ben született Aradon. Az apja, Steinitzer Pál, a nagybátyja pedig Steinitzer József, aki az aradi zsidó hitközségnek hosszú ideig elnöke volt. Mindaddig volt elnöke, amíg ő és a testvére, Steinitzer Pál ki nem keresztelkedett 1849-ben. Polónyi Gézáné édesanyja abonyi orthodox zsidó családból való, de Polónyiné 1850-ben már mint keresztény látta meg Aradon a napot. A testvérei közül még egy leány született kereszténynek, négy testvérbátyja azonban ősei hitében született és nevelkedett. A család kikeresztelkedése — a képviselő adatai szerint — 1849-ben történt meg, s okai a következők:

Tudvalevő, hogy Schlick osztrák generális 1849-ben bombáztatta Arad városát. A lakosság hősiiesen küzdött s ebben az aradi zsidók is derekasan kivették részüket. Amikor Schlick generális meghódította a várost, haragjában ötszáz ezer forintnyi hadisarc megfizetésére kötelezte az aradi zsidó hitközség előjáróságának tagjait. A hitközség vezetői módatlanul megremültek s kinos tanakodás után elhatározták,

hogy Steinitzer József meg Pál vezetésével küldöttséget menesztenek az ujaradon székelő osztrák hadvezérhez: engedné el a zsidóknak azt a mérhetetlen nagy hadisarcot. A deputáció a két jeles férfiú vezetésével reggel elindult. Ákik itthon maradtak, azok a hitközség házában izgalommal várták az Ujaradról érkező híreket. De a hírnök, aki pihegve szólhatott volna, egész nap nem jelentkezett. Este reménytelenül oszlott szét az itthon maradt csoport.

— A küldöttség tagjait, úgy látszik, lecsukatta a generális — állapította meg az egyik zsidó, akit nagy jótehetségnek tartottak.

Amikor reggel se kaptak hírt Ujaradról, többen elmentek Steinitzer József házához: hátha a hitközségi elnök felesége hallott már valamit az uráról. Nagy meglepetés várta a kíváncsiakat: Steinitzer Józsefet otthon találták.

— Há te mikor jöttél haza? — tudakolták az elnöktől — nem is tartod érdemesnek bennünket értesíteni a küldetésed eredményéről?

Steinitzer József, a zsidó hitközség elnöke ezt felelte:

— Én még nem jöttem haza Ujaradról, mert el se mentem Ujaradra. Majd bolond vagyok fizetni. Én és az öcsém, a Pali tegnap a katolikus hitre tértünk át.

Budapestről jelentik: Nagy Sándor országgyűlési képviselő ma a következő nyílt levelet tette közzé: Polónyi Lajos ur a mai napon nyilatkozatot tett közzé, amelyben jónak látta jóhiszeműségemet pellengére állítani. Nem kívánom a befejezett lovagias eljárás után az ügyet újból a nyilvánosság elé vinni, de Polónyi Lajos ur nyilatkozata folytán kénytelen vagyok vele szemben, a saját jóhiszeműségem igazolására a következőket kijelenteni: Tény az, hogy Polónyi Lajos ur édesanyja katolikus hitű, amely tényt én az igazságnak megfelelően az anyakönyvi kivonat felmutatása után saját segédeim előtt elismertem. De viszont tény az is, hogy Polónyi Lajos ur anyjának szülei, névszerint: Steinitzer Pál és neje Anna, zsidók voltak, sőt Polónyi Lajos ur anyjának négy testvére, Jakab, József, Hermina és Erzsébet szintén zsidóknak születtek és csak később keresztelkedtek ki. Remélem, hogy miként én, az igazságnak híven Polónyi Lajos ur anyjára vonatkozó rektifikációt tudomásul vettem, úgy ő is az én jóhiszeműségemre vonatkozó ezen adatok helyességét készséggel fogja tanusítani. Különben állításom igazolására felhozom, hogy a hiteles és az aradi főrabbi ur által kiállított és általam beszerzett anyakönyvi kivonatot bárki nálam megtekintheti. Nagy Sándor országgyűlési képviselő.

VÁROS ÉS MEGYE.

A fatelepki kihelyezése. A Boros Béni-téri fakereskedők telepei kihelyezésének utolsó terminusa december 31-e. A belügyminiszter, mint ismeretes ugyanis megsemmisítette a törvényhatósági bizottságnak azt a határozatát, amelylyel engedélyt adott Czukor László fakereskedőnek, hogy telepe a szabályrendeletben meghatározott időn, 1911. december 31-én tul még három esztendőig a városban maradhasson. Minthogy ebben az ügyben elhangzott tehát az utolsó szó, az összes Boros Béni-téri kereskedők azzal a kérelemmel fordulnak most a városhoz, hogy május 1 ig hosszabbítsa meg a kitelepítés határidejét, mert négy hónap okvetlenül szükséges ahhoz, hogy megfelelő helyet keressenek és találjanak raktáraik részére.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Péntek: Papa, vigjáték. B) bérlet.
Szombat: Lengyel menyecske, operett.
 Bemutató előadás. C) bérlet.
Vasárnap: Délután: Luxenburg grófja, operett. Este: Lengyel menyecske, operett.
Hétfő: Délután: Vasgyáros, színmű. Este: Lengyel menyecske, operett.

A lengyel menyecske.

— A szombati operett újdonság. —

Szombaton kerül színre a téli évad harmadik operett újdonsága. A színház nagy előkészületeket tett a premierre. A lengyel menyecske vérbéli operett. Az idei szezon első operettalágera az Artatlan Zuzska volt. A lengyel menyecske zenéjét ugyancsak J. Gilbert írta, aki már az Artatlan Zuzskában megmutatta, hogy tehetséges zeneszerző.

A lengyel menyecske librettója kedves és lebilincseli a figyelmet. Több új trükk fordul elő a darabban. Többek között egy repülőgép emelkedik fel a színpadról és fog többször a színpadon keresztül haladni. Ez a repülőgép, bár színpadi hatásoknak készült, mégis érdekes látványosság. A színház vezető szombaton a butorázóvetkezet kirakatába fogja kiállítani, hogy a közönség megszemlélhesse. — Az aviatikust Várnay játéka, aki többször száll a repülőgépen a színpadon keresztül. Hogy pedig ez a jelenet teljesen stilszerű legyen, a színház vezető beszerzett egy igazi aviatikus jelmezt.

Az operett foglalkoztatja az egész énekesz mélyzetet. A főbb szerepekben fellépnek Diósy Nusi, Neogrady Dóra, Nógrádi Malvin, Benkóné, a férfiak közül Huszár Károly, Polgár Sándor, Győző, Vass, Csáky és Herold. A darab betanítását már teljesen befejezték és holnap, pénteken lesz a főpróbája. A betanítás nehéz munkáját Tilger karmester végezte, míg a rendezés feladata Polgárnak jutott osztályrészül.

Az operettet szombaton mutatják be. Színrekerül ezenkívül még vasárnap és hétfőn este is teljesen a bemutató szereposztásban.

* Kocián és Eisner hangversenye. A világhírű hegedűművészek egyik legnagyobbja, Kocián Jaroszlav lépett fel ma este az aradi színházban. Négy évvel ezelőt ismertük meg az akkor 23 éves művészt és ma, négy év után művészetének tökéletes kiforrottságában, tudásának ritka arányaival láttuk viszont. A nagynevű hegedűvirtuosok sorában Isay, Kubalik, Burmester mellett egyenrangú érték a Kocián neve és művészete. Nem olcsó hatásadászat, hanem minden művészetben kifinomult, izig-vérig átgondolt és átértékelt művészet a Kocián hegedűjátéka, akinek interpretációjában szárnyakat kapnak a szerzők művei és aki intuitív erővel viszi át a hallgatóságra a zeneművek szépségeit. Ritka nagy művész Kocián, akinek nemes művészetét felesleges bírálni, elegendő és egyedül méltó, ha csodálattal regisztráljuk, hogy ma este ő játszott a színházban. És itt helyén valóak tartjuk a közönségnek mostanában olyan gyakran tapasztalt indolenciáját megemlíteni. Folyton kacérkodunk Arad fejlettségével, intelligenciájával, művészet pártolással és ha egy Kocián, akit Amerikában triumfussal ünnepeltek, akitőlünk a Balkánra visznek koncertezni, Aradon üres ház előtt játszik. Furesz művészet pártolás az ilyen. Kociánt Eisner zongoraművész kísérte a legfinomabb árnyalással látva el ezt a nehéz feladatot. Önálló számaival elsőrangú zongoraművészek bizonyult, akit zajos tapsokkal honorált a közönség. Koncert közben Pásztor Árpád Két Öregjét adták a már ismét szereposztásban. H. G.

* Délutáni előadások. Vasárnap délután Lehár nagyszerű operettjét, a Luxenburg grófját játéka a színház vezető, hétfő délután, újév napján pedig a Vasgyáros színművet adja elő a társulat drámai személyzete.

* A meztelen táncosnő. Bécsből jelentik: Villany Andorin a meztelen táncosnő ma meghívott és művészekből álló közönség előtt mutatta be produkcióját. A rendőrség csupán csak annyiban korlátozta a művésznőt, hogy egy könnyebb fátyol felvevására kötelezte. A táncművésznő többféle táncot lejtett el, az előadás nem hatott szenzációsan, azonban szép mozdulatai és művészi pózai nagy tetszést arattak. A rendőrség megengedte a nyilvános fellépést is, amely legközelebb lesz a Colosseumban.

* A papa. Pénteken este a színház vezető a papát játéka, amely a közelmúltban oly nagy sikert aratott. A címszerepet ezúttal is Szendrey Mihály színház vezető játéka, míg a többi szerepben fellépnek Harmath Józsa, Vendrey Vilma, Beregi dr., Várnay, Polgár.

* A Szerelmem gyermeke premierje. A színház vezető Bataill legújabb színművére, a mindennél nagy sikert aratott Szerelmem gyermeke-re készült. A drámai színészek nagy igyekezettel készülnek erre a premierre, amely hihetőleg a téli évad egyik legkiemelkedőbb eseménye lesz.

* A sötét pont. Abban a hatalmas versenyben, amelyet a kinematográf színházak kifejtének, hogy a közönség érdeklődését továbbra is fenntartsák és az igényeiket kielégítsék, első helyen jár az Apolló-színház, amely a modern kinematográfia legkiválóbb, válogatott remekait hozza színre, hogy a publikumnak szeretetét, amelyet eddig is oly nagy mértékben tanúsított az Apolló iránt, ezúttal is kiérdemelje, megtartsa. Az Apolló-színház legközelebbi szenzációs újdonsága, amely holnap pénteken kerül bemutatásra, ismét egy gyönyörűen megkonstruált társadalmi dráma. A sötét pont a címe ennek a csodás filmnek, amelyet a világhírű Nordisk vállalat készített és a gyönyörűen felépített, megírt erkölcsrajzot a dán színészek játszották meg, akiknek már oly sok és nagy sikerük volt az Apollóban. A megkapó realizmussal megrajzolt társadalmi dráma a köznapi élet egy elcsúszott, talán sokszor megismétlődő jelenetét érzékíti meg, azoknak a csendes tragédiáknak egyikét viszi a néző elé, amelyek nem lármás tülekedéssel, hangos jajveszékkel akarják a figyelmet saját maguknak kioroszakolni, hanem csendben, lefolyó tragédia minden mozzanata megrázó erővel markol bele az emberek lelkébe. A sötét pont holnapi premierje ismét tanubizonyosságot tesz az Apolló áldozatkészségéről, amelylyel a világhírű filmet, amely eddig csak a fővárosban került színre, pénteken bemutatja az aradi közönségnek. 177

* Bűn és bűnhődés. Olyan mindennapi, mégis olyan megrázó tragédia, amit az Uránia színház hatalmas új képe, a háromfelvonásos Bűn és bűnhődés tartalmaz. Csak nagy vonásokban mondjuk el itt a darab meséjét, melynek részletes leírását az Uránia színház minden látogatója megkapja. Brigitta tizenhat éves korában valami bűn miatt fegyházba kerül. A fegyházban példásan viseli magát és kegyelem útján hamarabb kiszabadul. Újból kezdi az élet kálváriáját járni. Ahol csak felmutatja a fegyház bizonyítványát, elkergetik és ő hajléktalanul, céltalanul kóborol tovább. Vándorlása közben egy szerencsétlenül járt asszony hullájára bukkan. Elveszi annak papírjait és így végre sikerül neki egy gazdag özvegyember házába jutnia. Az özvegy hat árva gondos anyát nyer Brigittában, csakhamar maga a gazda is szerelmes lesz belé. Az esküvő napján felismeri az asszonyt szomorú múltjának egyik tanúja, egy részeges öregasszony. És kihasználva a helyzetet Brigittát állandóan zsarolja, míg végre a szerencsétlen asszony két-

ségbeesett helyzetében öngyilkosságot akar elkövetni. A zsaroló ezáltal megélhetését látja veszélyben és dulakodni kezd Brigittával. A szára kijön a férj, szétválasztja őket és miután megtud mindent, megboosájt ifjúkori bűnéért feleségének. A hatalmas képet három napig tartja műsoron az Uránia. 175

Titokzatos aradi urileány.

— Akinek egy öngyilkos levelet írt. —
 (Saját tudósítónktól.)

Budapest, december 28.

A sok szenvedés, nyomorgás és munka megörölte az idegeit Balogh Jenő huszonöt éves magánhivatálnoknak. Mire szenvedései, munkája gyümölcsöt élvezhette volna, súlyos neurasthenia kirozta, ami elrontotta minden percét. Ma azután véget vetett életének, amelynek annyi keservét érezte.

Szegény falusi korcsmáros fia Balogh Jenő. Édesapja taníttatni kezdte a fiút. Mire a kereskedelmi iskolába beiratkozhatott, édesapja tönkrement. Magának kellett megkeresnie kenyerét. Kisebb diákokat tanított és ezzel tartotta fenn magát, amíg az érettségit letette. Ez után a Magyar Petroleumipar Részvénytársaság irodájába lépett be gyakornoknak. Az ügyes, éleseszü fiú képességeivel csakhamar kivált és folyton emelték fizetését. Magánszorgalomból megtanult németül, franciául, angolul, olaszul. Két évvel ezelőtt kinevezték a gyár Lengyelországban levő boriszlávi telepének főnökévé. De már ekkor is nagyon ideges volt és a magányos faluban még inkább súlyosbodott a baja. Orvosai fürdőbe küldték és legutóbb áprilisban is egy teljes hónapot töltött Abbaziában. Pár héttel ezelőt a fővárosba jött, hogy referáljon főnökeinek a boriszlávi telep működéséről. Budán az Attila körút 26. számú házában vett lakást. De csak néha járt ide. Ideg-baja nem hagyta nyugodni és céltalanul bolyongott éjjel-nappal az utcákon. Legtöbbször nagy-nénjénél, özvegy Kálnai Sománénál volt, aki fiával Kálnai László dr. ügyvéddel a Fehérvári-ut 54/a számú házában lakik.

Örömtől sugárzó arccal ment ma délelőtt fel nénjéhez Balogh Jenő. Levélpapírost kért és azután írt. Ezt a levelet írta:

Kedvec Laci! Boosáss meg, hogy ily kellemetlenséget okozok. Erősek az idegeim és majd elviseled. Nem bírom a sok szenvedést, megölték az idegeimet. Öreg édesapámat csak a temetés után értesítették. Köszöntök mindenkinek

Jenő.

Letette a ceruzát és ott az íróasztalnál revolverét szívéhez illesztette és elsütötte. Jól célzott, a golyó röktön megölte. Mire berohantak a lövés zajára a szobába, holtan találták.

Az öngyilkos a fenti levélen kívül még egy zártborítéku irást hagyott hátra és ráírta, hogy kézbesítsék K... .. kisasszonynak Aradon.

A fővárosi rendőrség a levelet leküldi Aradra azzal a kéréssel, hogy az aradi rendőrség nyomozza ki, vajon kihez intézte a szerencsétlen fiatalember utolsó sorait és ki az a titokzatos K... kisasszony?

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 257
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 257
Melléklet	— 151
Kiadóhivatal és hirdetői osztály	— 151
Nyomda	— 151

Mihály hol vagy? — kérdezte a király.

— Miért peticionáltak a zboraiak. —

Távirati tudósítás.

Budapest, december 28.

A legutóbb lezajlott képviselőválasztás után, mint ismeretes, a petíciók, vagy mint jogászkörökben tréfásan mondják: a honapasági keresetek egész özöne zúdult a Kuriára. Valóságos kerékkötője ez a legfelsőbb bíróságnak, melynek két választási tanácsában állandóan tíz-tizenkét bírót és két-három jegyzőt foglalkoztatnak a kortes-akták. Nem lehet tehát csodálkozni, ha a hátralékok fölszaporodnak s ezen az igazságügyminiszternek legközelebb elhangzott ama fenyegetőzése sem segített, mely azt hangoztatta, hogy a kuriai bírót, amint a hatvanötödik évét betöltötte, kényszeríteni fogja, hogy nyugalomba vonuljon.

A mostani országgyűlésre küldött képviselők ellen benyújtott petíciókról közlünk kis statisztikát.

Azok a nyugalomba vonult politikusok, akik az elmúlt választáson kisebbségben maradtak, összesen ötvennyolc petíciót nyújtottak be a Kuriához, melynek ezenkívül még öt-százat fölülmúló reklamációt is el kellett intéznie.

A most folyó tárgyalások alkalmával visszautasított a Kuria tizennyolc kérvényt, a többi pedig, négynek kivételével, melyek még függőben vannak, elutasította.

Költség címén összesen háromszáznegyvenkilencezer háromszázhatvan koronát állapított meg a Kuria, ez az összeg oroszlanrésze a zombori peticionálókra esik, a kiknek harminchéromezerháromszáz koronát kell kiizzadni, ezután a félegyháziak következnek, akiknek rovására harmincezernyolcszáz koronát ítél meg a Kuria.

Amikor a Szepesházy képviselő zbori mandátuma ellen benyújtott petíciót tárgyalták, a vidékről fölrándult kortesek beszéltek, hogy mint tudott a kisebbségben maradt Artim Mihály néppárti lelkész a kérvényre aláírókat fogni. Választóinak zöme Amerikából visszatért sárosmegyei tót atyafi volt, akik, ámbár meggyőződésből szavaztak rá, az anyagi felelősséggel járó aláírást a leghatározottabban megtagadták. Amikor azután az új országgyűlést trónbeszéddel megnyitották, a bukott jelölt, a hivatalos lapot lobogtatva, diadalmasan állított be hiveihez.

— Olvasítok-e a hivatalos lapot? — kérdezte.

— Nem igen szoktuk olvasni, — felelték — mert nincs tótul és angolul megszerkesztve.

— Ha megint fölkerülök a király tanácsadói közé, a hivatalos lap tót kiadásban is meg fog jelenni, — hangzott a vigasztalás. — De most lássuk, hogy mi van benne. Amikor a király a trónusára lépett, s mielőtt beszédhez fogott volna, szemét haragosan jártatta körül az egybegyűlt képviselőkön s fölkiáltott:

— Mihály! Mihály, hol vagy?

Héderváry miniszterelnök reszketve kérdezte: kit méltóztatik érteni?

— Artim Mihályt, a legkedvesebb barátomat és tanácsadómat nem látom sehol, mondta a király és szeme villámokat szórt.

— A kerület helyette Szepesházyt küldötte, — felelte a miniszterelnök.

— Küld ide azt az atyafit, — hangzott a szigorú parancs.

A képviselő minden izében remegve előállott.

— Ne félj, nem lesz bántódásod, — mondotta az uralkodó, — de ha életed kedves, menj baza s küld föl helyetted Artimot.

Igy tudott Artim a petícióhoz aláírókat fogni, akik azonban nagyot néztek, mikor a petíciót a Kuria elutasította, a hadgyakorlat alatt pedig a trónörökös Szepesházy vendége volt.

Öngyilkos aradi diák.

(Plátói szerelem. — A titokzatos levél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, december 28.

A temesmegyei Sárofalva községben karácsony ünnepének második napján rejtelmes körülmények között emelt fegyvert önmaga ellen egy fiatal aradi kereskedelmi iskolai tanuló, aki a vakációt szülei házában töltötte.

Stana Traján az aradi felsőkereskedelmi iskola alsó osztályának volt a tanulója. Jókedvű, kissé még gyermekes természetű fiúnak ismerte mindenki. Nem nagyon sokat törődött a tanulással, de a rossz tanulási eredmény se nyugtalanította, sőt beletörődött már ebbe az édesapja is — egy román pap — aki jól tudta, hogy fia a brassói gimnázium ötödik osztályában kétszer is megbukott és azután évekig élt otthon Sárofalván és csak ezidén 18 éves korában kezdte meg újból tanulmányait. Aradról december 23 ikán utazott haza szüleihez Stana Traján és éppolyan gondtalan, jókedélyű, könnyelmű volt, aminőnek szülei mindig ismerték.

A sárofalvai vakációzás második napján, december 24-én Stana Traján levelet kapott Aradról. Izgatottan vette át a levelet, elolvasta és nyomban elégette. Szüleinek feltűnt ez és apja meg is kérdezte.

— Mi az Traján? Milyen levelet kaptál?

A fiu kitérő választ adott és a további vallatásra, faggatásra sem árult el semmit a levél tartalmáról, küldőjéről. Végre is szülei megunták a kérdezősködést, de aggodalmasan látták, hogy Traján rosszkedvű, szórakozott, ideges, kerüli az embereket és elgondolkozva üldögél a szobában. Kétségtelen, hogy a titokzatos levél okozta ezt a változást.

Ezért még kedden reggel meg is örültek a szülők, hogy fiuk látszólag visszanyerte a kedvét. Korán kelt és vidám arcot mutatott. Délutánra azután szomoruan derült ki, hogy ez a vidámság tettetés. Stana Traján ebéd után bezárkózott szobájába és két óra tájban föbe lötte magát. Amikor szülei a revolverdurranásra befutottak a szobába, a fiatal fiu vérző fejjel feküdt a földön. A revolvergolyó bal halántékába furódott, de megakadt a csontban. A későbbi orvosi vizsgálat szerint még remélhető, hogy életben marad, ha komplikációk nem állanak be a még eszméletlenül fekvő fiu állapotában.

Levelet, vagy öngyilkossági kísérlete okára mutató egyéb jelet, nyomot nem hagyott hátra a fiu és szerencsétlen, megszorodott szülei el sem tudják képzelni, hogy miért követte el tettét.

— Igazán nem tudom megérteni fiamnak ezt a tettét — mondotta Stana Romulusz sárofalvai lelkész tudósítónknak — reánk végzetes csapásként sujtott le. Fiam mindjárt másnap, amint Aradról hazajött, levelet kapott, amelyet elolvasás után megsemmisített és tartalmáról semmit sem árult el, akármennyire is kértük. Annyi bizonyos, hogy viselete teljesen megváltozott a levél felolvasása után. Hétfőn egész nap a szobájában ült, nem beszélt, kérdéseinkre alig válaszolt. Abban a levélben kellett olyasminnek lenni, hogy fiam halálra szánta magát...

Az öngyilkosságba kergető rejtelmes levélről többet azonban nem tud senki. Stana Traján Aradon a Választó utca 55. számú házban jáni Tóth Béla honvédszázadosnál lakott. A századosék sem tudnak róla semmi olyant, amiből öngyilkos szándékát meg lehetne magyarázni!

— Kicsit könnyelmű, gondtalan fiu volt Stana Traján — mondotta Tóth százados az Aradi Közlöny munkatársának — nem szeretett tanulni, nem is tanult nagyon. Sokat mulasztott, de nem ment ilyenkor sem sehova, csak itthon üldögélt és irogatott. Ujságíró akart lenni, mint román fiu a Tribunához készült. Nem is tudom elgondolni, hogy miért lett öngyilkos a fiu. Sokkal könnyebben vett mindent, semhogy akármilyen nagy dolog is halálosan elkeserítette volna. Az bizonyos, hogy amikor Aradról hazautazott karácsonyi vakációra, akkor nem is gondolt öngyilkosságra, mert jással a gondolattal foglalkozott, hogy a román karácsonyra is otthon marad, a mulasztást majd elintézi valahogy az iskolában. Nem tudok arról sem, hogy szerelmes lett volna, de azt sem hiszem, hogy az ilyesmit komolyan, végzetesen átérezte volna. Hogy ki írhatott neki levelet, el sem gondolhatom. Nálunk egy barátjával és iskolatársával lakott együtt: Tamásdán Vazullal, aki most Pécskán van a szüleinél. De Tamásdán is épen annyit tud Stana Traján szomorú tetteréről, mint mi. Épen tegnap volt nálunk és nem említett lakótársáról semmit. Valószínűleg nem is tud még semmit az öngyilkosságról. Mi is most halljuk öntől...

Nem sokkal, de valamivel mégis többet tudott mondani Stana Trajánról Oneáru György a román püspöki szeminárium első éves növendéke, aki ugyancsak meglepetve hallott barátja tragikus tetteréről.

— Stana Traján a brassói gimnáziumban együtt járt velem és itt Aradon ismét följutottuk a jó barátságot. De már valami három hete nem láttam Trajánt. Azelőtt nagyon sokat beszélt nekem egy feltűnően szép aradi urileányról, akibe szerelmes. Megmondta a nevét is: Suciu Stella. Verseket, novellákat írt róla és munkáit többször beküldte a Tribunalnak, de soha sem közölték a dolgait, amelyek elég kezdetlegesek voltak. Lehet, hogy szerelmes volt és ez késztette öngyilkosságra. Azt el sem tudom gondolni, hogy milyen levelet kaphatott Sárofalvára. Talán amerikai párbaja volt. Hiszen néhány év előtt történt hasonló dolog: a néhai buttyini román esperes fia követett el Aradon öngyilkosságot és akkor ki is derült, hogy egy kadéttal amerikai párbajt vívott. Talán Trajánnal is ez történt.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélt azután Suciu Stellával, Moga György törzsorvos fiatal nevelt leányával, aki meglepetéssel és csodálkozással hallott a titokzatos öngyilkossági kísérletről.

— Fogalmam sincs róla, hogy ki az a fiatal ember, — jelentette a kisasszony — Stana Traján! Határozottan állithatom, hogy még a nevét sem hallottam soha, annál kevésbbé ismerem. Nem is tudom elgondolni, hogy ki lehet.

Maga a törzsorvos is megerősítette ezt az állítást.

— Leányom egyáltalán nem is jár ugy társaságba, hogy a fiatalember megismerhette volna. Arról pedig igazán senki sem tehet, hogyha egy exaltált természetű, hóbortos fiu beleszeret valakibe, akit csak az utcán, korzón lát. Különben én azt hiszem, hogy az öngyilkosság oka egészen más. Talán adósság, de valószínűleg az a levél...

A levél titkáról azonban csak a fiatal öngyilkosjelölt adhat majd fölvilágosítást, ha tud és akar.

HIREK.

— Az Aradi Közlöny tegnapi számához posztulatványt mellékelünk s kérjük tisztelt vidéki előfizetőinket az előfizetési díjak beküldésére, nehogy a lap rendes küldése fennakadást szenvedjen.

— Zichy Nándor gróf emlékezete. *Budapestről* jelentik: A Szent István Társulat igazgató-választmánya ma délelőtt kegyeletes módon áldozott elhunyt elnöke emlékezetének. A társulat kápolnájában Gieswein Sándor kanonok gyászmisét mondott. Misa után az igazgató választmány ülésezett s ezt kizárólag Zichy Nándor gróf emlékezetének szentelték. Gieswein Sándor gyönyörű emlékbeszédben méltatta az elhalt gróf nagy érdemeit. Beszéde végzetével azt indítványozta, hogy a katolikus társadalmi intézmények között indítsanak akciót Zichy Nándor szobrának felállítására. Az indítványt elfogadták. Ugyancsak ma délben áldozott az elhunyt gróf emlékének a katolikus írók és hírlapírók Pázmány-egyesülete is, melynek választmányi ülésében Mihályfi Ákos dr. mondott ünnepi beszédet. A katolikus újságírók lelkesedéssel csatlakoztak ahhoz a tervhez, hogy Zichy Nándornak szobrot emeljenek.

— György nagybeteg. Sok malór éri a szegény volt szerb trónörökös, György herceget. Névrégiben, mint ismeretes, kibékülve az öccsével, az ezidő szerint való trónörökössel, elutazott Franciaországba, katonai tanulmányainak a befejezésére. Ma aztán szomorú hírt jelentenek róla Párisból. Azt, hogy nagyon beteg, operációnak kell magát alávetnie. A műtét után hosszabb időre a Rivierára megy a herceg s a római látogatása mindez okoknál fogva elmarad.

— Déva új főjegyzője. *Dévaról* jelentik: Déva város képviselőtestülete a mai napon tartott gyűlésén Gerey Gyula dévai ügyvédet a város főjegyzőjévé választotta.

— Karagyorgyevics koponyája. *Bécsből* jelentik: Karagyorgyevics Sándor fejedelem ellopott koponyáját tegnap, a temetőből mintegy negyedóránnyira, a Laer hegyen lévő személerakodótelepen játszódozó gyermekek megtalálták. A suhancok vigan kugliztak a fejedelem koponyájával, aztán átadták a legközelebbi rendőrnek. Azt hiszik, kétséget sem szenved, hogy Karagyorgyevics koponyája a lelet. A koponya fogai kihullottak, nyolc darabra esett szét. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a koponyát suhancok pajkosságból lopták el.

— A homonnai Matuzsiem. *Máramarosszigetről* jelentik: A napokban Kishomonnán meghalt Stark Ferenc gabonakereskedő 114 éves korában. Az elhunyt után több mint félmillió vagyon maradt hátra.

— Fizetésképtelen takarékok. *Nagyváradról* jelentik: Az itteni Korona Takarékszövetkezetnek ma kellett volna 27.000 korona betétet a betevőknek kifizetnie. Hiába várták azonban az emberek a pénzüket, a szövetkezet kénytelen volt kijelenteni, hogy a fizetéseket nem tudja teljesíteni, miután az egész tőkéje, mintegy 60.000 korona a nagyváradai Közgazdasági bankban van elhelyezve, amely azt nem tudja visszatéríteni. A bank egy homoktéglaagyarat alapított és valószínű, ezen vesztette el a pénzt. Holnapra nagy botrányok várhatók.

— Eljegyzés. *Ungár Jenő* Budapestről eljegyezte *Fried Szerént* Aradról.

— Az Aradi Közlöny naptárát már vidéki előfizetőinknek is utnak indítottuk. Ma az arad—csaba—nagyváradai vonalon lakó előfizetők kapták kézhez.

— A csanádi főispán és az állatkínzó családja. *Jakabffy* István csanádi főispánról szól ez a derűs história. A minap Budapestén a Váci-úton egy kocsis durva módon ütlegelte a lovait. Egy szobaleány az ablakból rákiabált, hogy ne bántsa az állatot. A kocsis erre a leányt szidalmazni kezdte. Az állatot védő szobacicának védelmére kelt az utcán sétáló *Jakabffy* István csanádi főispán, akit a kocsis szintén inzultált szavakkal. A főispán ekkor rendőrt hívott és bekísértette a kegyetlen embert a kerületi kapitányságra, ahol különböző címeken nagyobb pénzbírsággal sújtották.

— Én nem tudok fizetni, — mondta a kocsis — inkább leülöm a büntetést.

A kapitány elrendelte, hogy vezessék el a kocsiszt, aki ekkor haragosan fordult a tárgyaláson jelen volt *Jakabffy* főispánhoz:

A családom nyomoráért az ur a felelős. Amíg én itt ülök, ők éhen halhatnak.

A főispán ekkor kijelentette, hogy amíg a kocsis büntetését leüli, ő a sajátjából fizeti az emeltradt munkadíjat s azonkívül naponta négy koronát ad a családjának, hogy az ne bünhödjék a család fő lelkellensége miatt.

— Halálozás. *Assael* Adolf aradi tekintélyes kereskedő ma 69 éves korában meghalt. Az elhunytban *Fényes Béla* és *Fodor Zsigmond* mérnökvállalkozók apójukat gyászolják. Temetése december hó 29-én délelőtt 11 órakor lesz az *Andrássy-tér* 17. számú háztól.

— Visszaélés egy volt főispán nevével. *Spilka* Antal volt battonyai főszolgabíró, nyugalmazott hódmezővásárhelyi főispán nevével visszaélést követett el néhány bankalapító. Hódmezővásárhelyen ugyanis most új pénzintézetet akarnak létesíteni s ehhez az alapítók felhasználták a *Spilka* nevet is. A volt főispán erre nyilatkozatban adta tudtul az érdekelteknek, hogy a nevében való házalás — a nevével való visszaélés.

— A főúti közlekedés. A főúti közlekedés tűrhetővé tételére az első lépést azzal tette meg a rendőrség, hogy *Sarlot* Domokos két rendeletet adott ki, melyekben a kocsiforgalom lebonyolítását és az autóbussz közlekedést korlátok közé tereli. Azok az aradi polgárok, akik a főúti veszedelmek alapos kiirtását kérték és sürgették a főkapitánynál a kiadott rendeletekkel ninosenek megelégedve. *Boros* Iván vármegyei tb. főjegyző és társai megfelelőbbték a főkapitány intézkedését a tanáchoz és kérik az alapos rendezést, mert — úgy írják — a kaos egyáltalában nem kisebb ma a főúton, mint a többször említett intézkedések megtétele előtt.

— Új román lap Magyarországon. *Goga* Oktáviának, az ismert román költőnek szépirodalmi hetilapja, a „*Luciaferu*” január elsejétől kezdve politikai hetilappá alakul át. *Goga* körül a radikális román ifjúság csoportosul, mely a mainál erősebb nemzeti politikát követel.

— Örült a vonaton. *Kolozsvárról* jelentik: Nagy rémületet keltett ma a Kolozsvár—Predeáli gyorsvonal utasai között egy elmebajos asszony dühöngése. A nő utközben egyszerre el kezdett dühöngeni és mindent, ami kezébe akadt, tört, zuzott úgy, hogy a vele utazók kénytelenek voltak megkötözni. A legközelebbi állomásról értesítették a kolozsvári rendőrséget s midőn a gyorsvonal Kolozsvárra érkezett a rendőrök várják az asszonyt s beszállították a klinikára, ahol megállapították, hogy közveszélyes örült. A neve állítólag *Papp Györgyné* egy bukaresti iparosnak a felesége. Ruhája és ékszerei után itélve vagyonos családhoz tartozik.

— Hirtelen halál a községi bíróságnál. Ma délelőtt 11 órakor *Dobai* Sándor 74 éves lip-pai születésű aradi ügyvédi irnok felment a városházára és a községi bíróságnál egy ügyben hozott ítélet iránt érdeklődött. Igen jókedvűen eltréfálkozott a hivatalban várakozó emberekkel, majd mikor reá került a sor, odalépett *Institoris* Zsigmond helyettes községi bírósztalához, hogy vele beszéljen. *Institoris* azonban el volt foglalva és ezért *Fekete* József tisztviselőhöz küldötte *Dobait*. *Fekete*, hogy az öreg urat ne fárassza, maga sietett eléje és épen felvilágosítással akart szolgálni, de *Dobait* hirtelen rosszullet fogta el, feje lehanyatlott, majd pedig egy pillanat múlva eszméletét veszve összeesett és az esésben öt felfogó *Fekete* karjai között agonizálni kezdett. Székre ültették, az orvosi hivatalból elhívták *Kiss* Mór dr. főorvost, de az alkalmazott éther injekciók sem használtak már, mert néhány pillanatnyi vergődés után agyhűdés következtében meghalt. A mentők a lakására szállították.

— A harmadik kerületi polgármestere *Zsiga* Jenő este 7 órakor a Mókushoz címzett vendéglőben fontos ügyben értekezletet tartanak, melyre a polgárokat ezuttal hívja meg *Pál* Lajos, *Szabó* Flórián.

— A revolver. *Ehling* János perjámosi gazdag iparos tizennégy éves fia — mint *Makó*ról táviratozzák — tegnap valahogy hozzájutott az édesapja fegyveréhez és játszani kezdett a fegyverrel. A revolver elsült és a golyó keresztülfurta a fiu karját és a lábát. A kórházba viték, ahol most haldoklik.

— Az örült bárónő rémtette. *Budapestről* jelentik: Tegnap reggel a *Schwartz* szanatórium ugynevezett „*Rózsalak*” épületben, *Hauer* Lipót báró altábornagynak 56 éves felesége, ki ott ápolás végett volt elhelyezve, öngyilkosságot követett el. Leöntötte sósborszesszel a ruháját, meggyújtotta és ma délelőtt meghalt. Az altábornagy felesége május 23. óta van az intézetben elhelyezve, a nikor elmezavarek és szivbaja miatt ment oda ápolás végett. Már a szanatóriumba való internálása előtt kísérelt meg öngyilkosságot, azonban hozzátartozói megakadályozták. A bárónő a szanatóriumban az utóbbi időben osendesen viselkedett és általában a javulás jelei mutatkoztak rajta, mindennek dacára egy ápolónő folyton mellette volt. Tegnap délelőtt az ápolónő néhány percre magára hagyta *Hauer* nőt és midőn visszatért rémes látvány tárult szeméi elé. A bárónő ruhái lángban állottak s mint egy égő fátkya futkosott fel s alá a szobában. Az ápolónő kiáltására a szanatórium személyzete eloltotta a bárónő égő ruházatát, de a bárónő oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy ma délelőtt belehalt sebeibe. A rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlen nő a hajtisztításra használt sósborszesszel öntötte le ruháját és úgy gyújtotta fel saját magát. Hogy a gyufát hol szerezte, azt nem tudták megállapítani.

— Színházi autóbusszok. A párisi autóbussz vállalat rendkívül ügyes ötletet valósított meg. A színházakkal ugyanis megállapodott, hogy előadás után megfelelő számú omnibuszon haza szállítja a közönséget. Még pedig nem a közönségnek kell alkalmazkodni az omnibusz irányához, hanem fordítva. A dolog következőképpen történik: a színházba jövők közül azok, kik autó-omnibuszon akarnak haza menni, felírják lakásukat egy cédulára. Az omnibusz vállalat emberei összeállítják az egy városrészbe indulók szerint a járatokat s mindenkit lakásáig hazavisznek. És mindezt negyven fillérért személyenként! Néhány koozi kizárólag a legtávolabbi városrészben lakók részére fog

rendelkezésre állani. Már eddig a nagyobb színházak legtöbbje megállapodott az autóbusszállalattal.

— Kicsapott diákok. Brassóból jelentik: A román kereskedelmi iskola négy növendékét kicsapták az intézetből. A fiuk gyűjtőleveket készítettek, ezekre rányomták az iskola bélyegzőjét és különböző jótékonyági címen a román intelligenciától tekintélyes összeget csaltak ki, amelyet azután elmulattak. A rendőrséget figyelmeztették a szélhámosásra és a diákok közül kettőt letartóztattak, egyet feltétlenül szabadon bocsátottak, egy pedig megszékkelt.

— A szocialista párttitkár címmel mai számunkban megírtuk, hogy a szocialista párt kerületi érkezőlete utasította Varga Ferencet, hogy indítson sajtóperet egyik helyi lap ellen, mert az azt írta róla, hogy a Munkás Otthon részére 10,000 koronát fogadott el a választások idején az aradi munkapárttól. Ebben a hírben megemlítettük, hogy a cikk célzást tett arra is, hogy Varga az összeget saját céljaira fordította. A cikk írója annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy ő ilyen váddal nem illette a párttitkárt.

— Páratlan újévi bevásárlás. Tulajdonosok halmozott raktár miatt bevásárlási áron árultja Weinberger Ferenc ékszerész Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) remek szép ékszereit, zsebóráit és ezüstnemű raktárát. Telefon 439. 6029

— Olcsó üzleti könyvek Ingusz J. és Fia Weitzer János utcában egyesített könyv- és papírkereskedésben. Telefon 517. 6071

— Pénz ujévi ajándékokra, dacára a magas kamatlábnak, mégis a régi olcsó feltételek mellett kapható ingatlanokra u. sz. tisztviselői és váltó kölcsönök Szűcs F. Vilmosnál Karolina-utca 8.

— Saját érdekében ajánlom a t. vevőközönségnek, hogy tekintse meg a szépen szortírozott és a legkényesebb izlésnek megfelelő újévi kiállítás, hol óriási választék van a legizlésesebb dísz tárgyak és használati cikkekben, melyek legolcsóbban beszerezhetők. Képekben legnagyobb választék és legolcsóbban lesznek elkészítve. Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszműáru kereskedés, Andrassy-tér 20. Városi és megyei telefon 568. sz. 5928

— Karácsonyról vissza maradt női bőr és selyem táskák melyen leszállított áron lesznek eladva Hegedűs Gyula, kefe, pipere, illatszerek és bőrdíszműáru kereskedésben Arad, Andrassy-tér 15. 6433

— Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Novák Rudolf fogműtermét Arad Szabadságtér 5-6 szám alatt, dr. Kronstein-ház.

— Luxcikkek és farsangi álcák Kerpel Izsónál. 4871

— Legújabb képes levelezőlapok Kerpel Izsónál. 4871

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Szegény tanulók felruházása. Az aradi isk. jót. egyesület kedden délelőtt 10 órakor nagyszámú közönség jelenlétében ötötatette fel az aradi zsidó fiúiskolának 60 tanulóját, ezenkívül 35 iparos- és kereskedőtanoncot. Az ünnepélyt, amely az aradi zsidó fiúiskola dísztermében folyt le, Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi magasan szárnyaló beszéde nyitotta meg. A főrabbi mély hatást keltő beszédében emelte ki az egyesületnek azt a tevékenységét, amelyet kulturális irányban fejt ki azáltal, hogy szegény tanulóknak módot nyújt arra, hogy az előadásokat látogathassák és válaszolják a jelentőségteljes tevékenységet, amelyet abban az irányban fejt ki, hogy szegényebb sorban iparos és kereskedő tanoncokat meleg téli ruhával lát el. A nagyhatású beszédre Glück Károly egyesületi elnök, majd Hegyi Albert egyesületi alelnök válaszol-

tak, kiemelve, hogy az egyesület mindenkor elsőrendű kötelességének tekinti ezt a célt, amelyet most is megvalósított és halásan emlékeztek meg a nagyközönségnek áldozatkészségéről, amely az egyesület irányában elismerésre méltó módon nyilatkozik meg. Az egyesület most osztja ki téli segélyét, amely alkalommal körülbelül 7 waggon fát és ezenkívül 1000 koronát megközelítő pénzbeli segélyt osztanak ki.

(*) A Katolikus Kör közművelődési estélye. Rendkívül érdekesnek és fényesnek ígérkezik az aradi Autonom Katolikus Kör december 30-án, délután öt órakor a Liceum-dísztermében rendezendő közművelődési estélyeinek záróünnepélye. A díszes program a következő: 1. Szepessy-Dömény „Az árva karácsonya.” Daljáték. Előadják: Antalffy Gizi, Banda Jolán, Banda Szilárdka, Dengl Vilma, Gerich Irén, Horváth Ilonka, Kabát Margit, Komlóssy Boriska, Komlóssy Lenke, Kohányi Zelma, Liesmann Mariska, Murády Irén, Oggolder Pálma, Róh Mariska, Schwaffer Ilona, Tóth Vally, Veszár Hermina. Zongorán kíséri: Müttermüller József igazgató. Hegedűkíséret: Karhánek Ferenc, Kell Dezső, Eckhardt István. 2. „Jézus”. Irta: Bada Aladár. Szavalja: Najmányi Margit. 3. Vonósnyegyes. Előadják: Eckhardt István, Karhánek Ferenc, Kell Dezső és Müttermüller József. 4. Karácsonyi népe. Színdarab, három felvonásban. Történik a keresztényvilág idijében. Előadják: Banda Jolán, Kabát Margit, Láng Jánosné, Oggolder Pálma, Prolich Gizi, Steiner Mariska, Tóth Ilonka, Urbányi Ilonka, Vasóczy Ilonka. Jegyek — melyek korlátozott számban adattak ki. — előre váltathatók számozott ülőhelyekre (3, 2, 1 kor.) és ülőhelyre (6) fill.) Bauer Gyula, Brunner Béla, Hoffmann Antal és Marcsa Gyula kereskedőknél.

Mit mond a közönség?

Panasz a ruhatárak ellen.

Bálak, koncertek és egyéb tárcsal egybeköltött farsangi mulatságok idejét éljük. Az ezeken megjelenő közönség részére kellemesnek ígérkező szórakozást azonban a belépés meg a távozás kellemetlenné teszi. Ezt a kellemetlenséget pedig egyes egyedül a ruhatárak lelkiismeretlen, hanyag kezelése okozza és fogja okozni mindaddig, amíg majd a teremtulajdonosok ellen is kénytelen lesz a publikum erősebben fellépni. Végtelen türelmü a n. é. közönség, kinek zsebeiből busás pénzeket szed össze a „ruhatáros” bácsi vagy néni, anélkül, hogy tényleg felelősség mellett gondolná a gyakran értékesebb-nél-értékesebb belépőket és bundákat. Százakra menő közönséget egy ruhatáros férfi, esetleg egy önmagával is tehetetlen öreg asszony segítségével képtelen kiszolgálni. Ugy látszik a ruhatárosok minosenek felelősségük tudatában, különben ilyesmi elő nem jöhetne, hogy a ruhakezelő személyzet hiányában főleg a távozáskor mindenki kapkod holmijáért. Csak természetesen találja, aki ezt már látta, hogy ilyen fejtelenség mellett akaratlannul is megcsúsznak a ruhák szagatása és főleg a kalapok stb. eloszerelése, mint ezt legutóbb a brüsszeli vonósnégyesnél is — sajnos — tapasztaltuk. Egyébként a filharmonikusoknál is abszurdum volt a ruhatárkezelés. Hátározottan sokaljuk egy egy ruha darabért 40-50 fillér, néha 60 filléret szedni. Ez családonként szép összegre rug.

Ha már ezt a teremtulajdonos urak korlátozni nem képesek, legalább hassanak oda, hogy drága pénzünkért a közönség ruháit „felelősség mellett” és tisztességesen kezeljék. Akkor nem lesz oka — sőt rendőrileg tiltassék — a közönségnek dulakodni holmijáért. Könnyen segíthetnek ezeken úgy a „Fehér Kereszt”, mint a „Központi” tulajdonosa is. „Legyen több ügyes ruhatárkezelő és legyenek olcsóbbak a ruhatári árak.” Sok panaszos nevében „Egy garde-dame”.

Körömápoló készletek

(Manicure készletek.)

3611

Egyszerű kivittől a legfinomabb kivittelig

francia és solingeni műszerekkel; csont, celluloid, elefántcsont, ébenfa, gyöngyház, teknőc és ezüst eszközökkel 5. — kor.-tól 80. — kor.-ig, továbbá

finom illatszerek, fűszerek és kefe készletek 4 K-tól 50 K-ig

igen nagy választékban

Hánzu Nestor

„Vöröskereszt Drogeria“

Arad, Weitzer János-utca 2.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Nagyobb fizetésektelenség. Szabadkán, mint onnan jelentik, az öt év óta főnálló Geiger Gyula fia rövid és kézműárucég megszűntette a fizetést. A passzív 300,000 korona, többnyire árutartozás, mert a pénztartozás nagyon csekély. Leginkább budapesti, bécsi, grázlitzai és prágai cégek vannak érdekelve. — Ez a szabadkai cég évek előtt részt vett az aradi csipkeáruház alapításában, de most már megszűnt az érdekeltsége.

— Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete január 6-án délelőtt 9 órakor Aradon, a Gazdasági Egyesület székházában igazgató választmányi gyűlést tart.

— Pótvásár Marospetresen. A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy az aradmegyei Marospetres községben a folyó év augusztus 2-ára esett, de elmaradt országos állat és kirakó vásár helyett 1912. évi január hó 2-án pótvásár tartassék.

— Seprős hetivásárjai. A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy az aradmegyei Seprős községnek állatfelhajtás nélküli hetivásárjai a hét szombatjától állandóan a hét pénteki napjaira helyezzessék át, illetőleg hogy a jövőben minden hét péntekjén tartassanak meg.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

(Helyi és külföldi áru- és értéktőzsde.)

Budapest, december 28

Készáru.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vétel redv gyenge 5 ezer mm. változatlan.

Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Dél sárlat	3 órai sárlat
Buda 1912. áprillist	11.72 - 11.73	11.74 - 11.75
Rosa 1912. áprillist	10.20 - 10.21	10.20 - 10.30
Tangeri 1912. májust	8.52 - 8.53	8.54 - 8.55
Zab 1912. áprillist	9.65 - 9.66	9.67 - 9.68

A KÖZPONTI SZÁLLODA

modern szellemben vezetett télikertjében a nagyérdemű közönség a legkényesebb igényeket kielégítő konyhát és italokat

talál. Színház után meleg vacsora. Esküvőkés banquettek részére külön termek. Mindennap elsőrangú cigányzene. Kávéházban exquisite vacsora.

Kiváló tisztelettel:

Csermák Ágoston szálloda.

Legcélsezerűbb ujévi ajándékok

Bársony Andor

harisnya-, kötött és
szövött-áru üzletében
kaphatók

5961

Arad, Szabadság-tér 17. szám.

Telefon 642. szám.

A Temesvári Lloyd-Társulat terményosernökének hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. december 28.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	—	10.70—10.75
77	—	—	—	10.75—10.80
78	—	—	—	10.85—10.90
79	—	—	—	10.95—11.00

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	10.65—10.65
Rosa	—	—	—	9.90—9.40
Arpa	—	—	—	8.60—8.70
Zab	—	—	—	8.70—8.75
Tengeri	—	—	—	7.60—7.65

Budapesti értéktársaság (Táv. jelentés).

— December 28. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	—	—	—	110.60
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	—	—	—	90.50
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₁₀₀	—	—	—	78.75
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₁₀₀	—	—	—	91.91
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	92.50
Magyar nyereségsorsjegy kölcsön	—	—	—	210.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	147.—
Osztrák járdék papírban	—	—	—	91.05
Osztrák járdék esztibe	—	—	—	94.30
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	114.80
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀₀	—	—	—	91.—
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	20.05
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	801.75
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	651.—
Osztr.-magy. államvasúti részvény	—	—	—	731.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.10
Német bírodalmi márka	—	—	—	117.80
London vista	—	—	—	240.97 ¹ / ₂
Páris vista	—	—	—	95.52 ¹ / ₂
20 márkás arany	—	—	—	23.56

Kőbányai sertésplac.

— Dec. 28. —

December 23. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon feletti súlyban) 144—146 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 148—150 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 150—152 fillérig.

Sertéselészám: 1911. évi december hó 23. napján volt készlet 20804 drb. — 1911. december hó 24. én felhajtott 558 drb. — 1911. december 24. én elszállított 253 drb. — 1911. dec. 27. napjára maradt készletben 21109 drb.

A hízott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:

Belgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1911. december hó 29-én

B) bérlet.

B) bérlet.

A p a p a.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Robert de Flers és Gaston Armand Caillavet. Fordította: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

De Larzac	Szendrei M.	Georgina	Harmath J.
Jean Bernard	Dr. Beregi S.	Celette	Novák Irén.
Jocasse abbé	Várnai Jenő.	Jeanne	Vendrey V.
Charmeul	Győző A.	Lucy	Neogrady D.
Aubri	Herold Ede.	Jeannine	Nógrádi M.
Bigorre	Szabó Lajos.	Verviers	Vas Jenő.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi utápadja.

Ma pénteken, 1911. december 29-én:

1. Egy ur, aki táncolni tanul. Mulattató komédia. A legszebb Nordisk sláger.
2. A sötét pont. Szociális társadalmi dráma 3 felvonásban. 2000 méter hosszú. Sláger kép.

Az előadások kezdete délután 1/2 órától folytatásig 11-ig tartanak.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártak 1 kor. I-ik hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér.

Műsort ingyen kapni a jegyesedőknél.

Saját zenekar.

Ruhátár. — Buffet.

URANIA

szepélyes színház.

(Záró Elméleti-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1911. december 29.

1. Mimi hipnotizál. Kacagató. — 2. Stockholm. Látványosság. — 3. Egy jó tüzet. Humoros.
4. Bűn és bünhődés. 3 felvonásban. 2000 méter. Sláger kép.

Előadások 8. óráig kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Az előadások tartama 3 óra.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Tekintetes

Sebes Béla urnak

Varga Imre temetkezési intézet főnöke

Helyben.

Mélyen tisztelt uram!

Az engem és családomat ért mérhetetlen nagy csapás után nem feledkezhetem meg azon kötelességről, hogy Önnek, halás köszönetemet ez uton is kifejezzem. Tartozom ezzel Önnek, mert *figyelmességével, tapintatos előzékenységével, minden irányban tanúsított résztvevő készségével* messze tulszárnyalja azokat a határokat, melyeket üzlemberek betartani szoktak. Hivatását érző emberi szívvvel teljesítette a nehéz bánatunkban igazán segítségünkre volt sokkal nagyobb mértékben, semmint tartozott volna.

Felhatalmazom Önt, hogy mindezeket nyilvánosságra is hozza.

Tisztelője

FIGUS ALBERT.

Özv. Assael Adolfné szül. Rádl Sára úgy a maga, mint az alólírottak nevében mély fájdalomtól megtört szívvel tudatja, hogy a felejthetetlen jó férj, a legjobb apa, após, gyöngéd nagypapa és jó rokon:

Assael Adolf Abr. ur

f. évi december hó 28-án reggeli 7 órakor, hosszú szenvedés után, életének 60-ik, boldog házasságának 45-ik évében elhunyt.

A drága halott földi maradványait f. évi december hó 29-én délelőtt 11 órakor fogjuk az Andrassy tér 17. sz. alatti gyászházból az izr. sírkertbe kísérni a ott az örök nyugalomnak átadni.

Arad, 1911. december hó 28-án.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Özv. Csillag Lajosné szül. Assael Una, Fényes Béláné szül. Assael Emry, Fodor Zsigáné szül. Assael Meláné mint gyermekei. Assael Jakab mint fivére. Assael Jakabné, özv. Rádl Jakabné mint sógorónő. Fényes Béla, Fodor Zsigmond vejel. Fényes József, Fényes László, Fényes István, Fényes 7158 Brzsko, Fodor Klárka mint unokái.

Rendkívül olcsó áron

ujévi ajándékok

Brilliánt és arany-ékszerek óriási választékban.

Ezüst dísz tárgyak és ezüst evőeszközök nagy raktára. Szivar készletek, cigaretta tárcák, ezüstbotok. Rendkívüli nagy választékban elsőrendű órák arany, ezüst és acél tokban. Iga órák minden kivitelben. — Külön helyiségben china ezüst.

5927

GRALLERT J. és FIA

Órás- és ékszerész üzlete
Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Braun M.

férfi- és fiugyermek-ruha áruháza
Arad, Jozsef főherceg-ut 3., (a Kosuth szoborral szemben.)

Nagy választék!!!

3802

Olcsó árak!!!

Külön osztály mértékeszerinti rendelésekre.

A legelegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

Női felöltők
Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD

ANDRÁSSY-TÉR 8

a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

OCASSIO ELADÁS

A közelgő újvire való tekintettel, az összes raktáron levő áruk a mai naptól mérsékelt árakon lesznek eladva.

OLCSÓ ÁRAK.

YOGHURT.

Dr. Floris A. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hoaszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél bacteriumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomor-nak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a bacteriumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legszerencsésebb és számukra lenhasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mészréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemecskére oldja fel.

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánlják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesóványodott vérszegény betegeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL ARAD.

Költözők figyelmébe!

Világos világítási berendezéseket

csillárokkal

együtt kedvező áron felöltöznek
= mellett szorai és szállít =

KOCH DÁNIEL

világoscsillag és telefonberendezési vállalkozó

Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Fábián és Társa

Arad, Forray-utca 8. Román templom-épület. Városi és megyei telefon 494.

Legszébb és legjobb újévi ajándék, egy jó, finom

varrógép, kerékpár vagy egy szép

Gramofon (beszélő-gép), kapható kedvező részletfizetési feltételek mellett jótállással.

Ugyanott egy román nő boltiszolgá-nak felvételik. 7001

Feltűnő olcsóságok!

Újévi ajándékok legolcsóbb

beszerzési forrása

Az alant felsorolt áruk újévig leltározás miatt leszállított árban kaphatók: Damaszt asztalemlő és ágykészletek, szőnyegek, vásznak, női- és férfiszövetek, parchetek. stb.

MAUTHNER R.

olcsó áruháza

5621 Hunyadi-utca 1. szám.

Ne mulassza el!

mielőtt óra- és ékszer-

szükségletét beszerezné felkeresni vétköny-
= szer nélkül =

Vogel László

művészi és ékszerész üzletét.

Veszek zálogécsület, tört aranyat vagy más tárgyakra beszerélem.

Arad, Weitzer János-u. 6.

Új leányiskola-épület.

Popper Testvérek

a

Forray-utcában

feltűnést keltő

újévi ::

ajándékkal

lepi meg a közönséget.

Az összes itt felsorolt cikkek finom kivitelben összeállítva.

10 forintba számítja

1 angol női ruhaszövet teljes costümre.

1 vég kelengye vászon 6 női ingre.

1 angol gyapju Plaid tigris mintájú

1 selyemsál világos és sötét színben

1 selyemmel himzett blúz.

1 pár angol svéd keztü.

1 fél tucat vászon vagy batist zsebkendő.

1 fél tucat női kötött harisnya.

1 gyönyörű fali dísz kézi festéssel.

1 prima cloth esőernyő.

Ezen árak jan. 15-ig érvényesek.

Kérjük a nagyérdemű közönséget e lapra hivatkozni. 5205

Postán való szétküldés utánvét mellett pontosan és gyorsan eszközöl-
tetnek.

Alkalmi vételek és eladások ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brili-
áns tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyra átcsereitelnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Karácsonyfadiszkek és

czukorkák

nagy választékban kaphatók

Németh Imre

cukorka különlegességi
üzletében

Andrássy-tér 20. és
Forray utca 2. sz. a.

Telefon 418.

ALAPITTATOTT 1889.

Várhoz László

úri és női cipész Arad, Weitzer János-
utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó
legújabb divatszertint

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos
kivitelben jutányos árt. Készít
továbbá bármely fegyvernemhez
tartozó önkéntes urak részére elő-
írással cipőket a legjobb minőségű
bőrökből. Ortopéd-cipők és vidéki
megrendelések 24 óra alatt ké-
szülnek. A lugosi honvédezdre tiszt-
tikarának szállítója. B. pártfogást
kér 8951

VÁRHOL LÁSZLÓ.

Fajtisza **riparia porta-**
lis alanyon oltott, elsőrendű
dus gyökérzetű bor- és
csemegefajta

szőlő- oltványok

5709

sima, valamint gyökeres **ri-**
paria portalis szőlővesz-
zőket ajánl elsőrendű minő-
ségben

Hámory-gazdaság
szőlőoltvány-telepe ARAD.
Bővebb felvilágosítással szolgál:
Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.
TELEFON 229. SZ.

GARAI KÁROLY
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA
ARADON
JÓZSEF-FÖHERGYZŐ-ÚT 11.
TELEFON 647.

5371

Permetezőjavítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

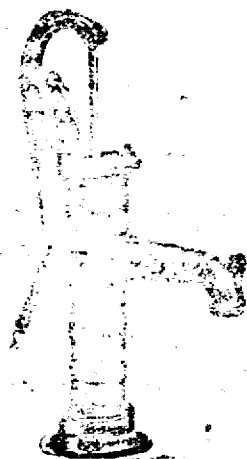
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi-
csövek legolcsóbb gyári áron.
A szivattyu-hengerből a bor utolsó cseppig
kifolyik, a szőlőmagvak, héjak és egyéb
tisztatlanságok azonnal továbbittatnak,
ezáltal a szivattyu nem romlik, és a bort
nem ronthatja, a gépezet jó működéséért
3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. 1701

Községeknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz használatánál
sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép
jóműködéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás)
hozza való országos egységes csavarok

és a legjobb
minőségű, belül
gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban.

Kutak

hozzá való
csövekkel
a legolcsóbb
gyári árban.

HÖNIG OTTÓ

m. kir. szabadalmazott tüzi
fecskendő- és szivattyukészítő.

Arad, Rákóczi-u. 27. sz.

ANOSMIN

Mindazok részére, akik a kellemetlen lábizzadásban szenvednek,
legjobban ajánlható szer. Teljesen szagtalanít!

Egy doboz ára 1 korona.

Poloska szesz.

Kitűnő és megbízható szesz a poloskák gyökeres kiirtására.
— Egyszerű beecsetelésre még a tojások is elpusztulnak. —

Egy üveg ára 70 fillér.

Alpesi gyomorcsepp.

Kitűnő alpesi gyógyfűvekből előállított gyomorsabályozó szesz.
Fokozza az étvágyat és elősegíti az emésztést.

Egy üveg ára 1 korona 40 fillér.

Főtájás elleni pastilla.

A fejtájást azonnal megszünteti. — Egy darab 20 fillér. —
Egy doboz 6 (darabban) 1 korona.

Kapható kizárólag!

1845

Rozsnyai Máttyás

gyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

Nem kell a drága főtéri házbért

a vevőnek megfizetni, mert ugyanazt az

órát, ékszer

7086

dus választékban sokkal olcsóbban szere-
het be újévi ajándéknak.

Vogel László

műórás és ékszerésznél a
Weitzer János-utcai új leányiskola-
épületben,

hol igen szép aranyfülbevalót és gyűrűt már 5 koronától lehet vásárolni.

Igaz Sándor ékszer-, ezüstmű ARAD, Andrassy-tér és óraüzlete, (Minorita-palota.) 4811

Szelidan szabott árak!
Figyelmes kiszolgálás!

Nagy választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben.
Külön helyiségben I. rendű chinaezüst áruk.

Városi és megyei telefonsz. 321.
Alapítva 1902. évben.

Gyermekek és felnőttek által.

egyaránt kedvelt legjobb ízű **Hajós-féle Csukamájolaj** most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindenféle légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejtöredésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb.

Ara egy üvegnek 2 korona. 422

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség bitos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“

Ara egy üvegnek esettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 421

2 korona.

Kitűnő amerikai gummi

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárban ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Hogy én azt nem tudtam!!!

hogy hol kell a finom és igen olcsó

TEÁ-t és RUM-ot

vásárolni.

1/4 kiló Carton igen finom császár keverék tea	2.50 kor.
1/4 literes üveg igen finom „Hungária“ rum	4.75 „
1/2 literes üveg igen finom „Hungária“ rum	1.10 „
1 „ „ „ „ „ „	2.20 „
1/2 „ „ „ „ „ „	1.80 „
1 „ „ „ „ „ „	3.60 „

Postal megrendelések naponta pontosan elintéztetnek.

VOJTEK és WEISZ

Arad, Andrassy-tér.

Mindennemű finom francia illatszerek, hölgyporok, szappanok, kölni-vizek, szájvizek, fogkefék stb. nagyraktára.

JUHÁSZ ÉS TÁRSA

modern könyvtára, zenemű- és papirkereskedése.

■ Képes könyvek. ■ Ifjusági iratok. ■ Író- és rajzszerk. ■

Levélpapírok.

Képeslapok nagy választékban.

Telefon 245.

5797

Telefon 245.

Vendéglő átvétel!

Aradváros és vidéke n. é közönségének szives tudomására adom, hogy Aradon, a Fácán-utcában levő Donnawell Fülöp ur tulajdonát képezett 7154

vendéglőt

átvettem.

Főtörökvésem mindenkor az lesz, hogy háziasan készült izletes hideg és meleg étkeimmel, valamint kitünő itaival, melyek figyelmes kiszolgálás mellett kaphatók, igen tisztelt vendégeim meglegedését kiérdemeljem.

Szives pártfogást kér

Kókai János,

vendéglős.

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Saját készítményű

czipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

17050—16990. a. h. szám.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy az 1911. évre elkészített törvényhatósági és községi adó kivetési lajstrom f. évi december hó 25-től a város adóhivatalnál 8 napi közszemlére van kitéve.

Erről az adóköteleseket azzal értesítjük, hogy netáni felszólalásukat és pedig:

a) azon adózók, kik az illető kivetési lajstromban tárgyalt adó-nemmel már a múlt évben voltak megróva, a lajstrom kitételének napját.

b) azon adózók, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a kivetés évében első ízben rovatnak meg, adó tartozásukat az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a városi adóhivatalnál előterjeszthetik.

Arad, 1911. évi december hó 22

A városi adóhivatal.

Használt ólom

megvételre kerestetik.

Névjegyek

izléses kivitelben
készülnek az

Aradi Nyomda

r.-t. nyomdájában. ::

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa, Aradváros törvényhatóságának a nm. belügyminiszter ur által 118. 117—1911. szám alatt módosított és jóváhagyott 7007/251—1911. számu határozata alapján az aradvárosi Ferenctéri polgári fiúiskola.

- A) tanári könyvtár könyveinek.
- B) ifjusági könyvtári könyveinek.

C) és a szertárak számára beszerzendő szakkönyveinek szállítására ezennel nyilvános írásbeli versenytárgyalást hirdet.

A pályázatok Varjassy Lajos Arad sz. kir. város polgármesterének címére zárt borítékban f. é. december hó 31-ig bezárólag küldendők be. A zárt borítékok a következő felirattal látandók el: Pályázat a Ferenctéri polgári iskola könyveinek szállítására a 26805—1911. számu versenytárgyalási hirdetmény alapján.

Ajánlat fentebb megjelölt A. B. és C. csoportok bármelyikére külön-külön, vagy pedig tetszésszerűen két vagy mindhárom csoportra is tehetők.

Az A. csoportra ajánlatot tevők kötelesek 200 K. azaz: Kettőszáz korona, a B. csoportra ajánlatot tevők kötelesek 40 K. azaz: Negyven korona, C. csoportra ajánlatot tevők kötelesek 60 K. azaz: Hatvan korona bánompénzt, több csoportra pályázók pedig a fentjelzett bánompénzeknek megfelelő összegét Arad sz. kir. város pénztáránál letétbe helyezni és letéti igazolványt ajánlathoz csatolni.

A pályázat részletes feltételi és a könyvjegyzékek 1 (Egy) korona előállítási költség megtérítése ellenében, Arad sz. kir. város iskolaszéki hivatalában (Arad, városháza) bocsájtatnak az érdeklődők rendelkezésére.

Ajánlatot tevők ajánlataikban kötelesek kinyilatkoztatni, hogy a pályázati feltételeket ismerik, és azokat mindenben elfogadják.

E nyilatkozattal el nem látott hiányosan felszerelt, hiányos vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad sz. kir. város tanácsa fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az árák olcsóságára való tekintet nélkül tetszése szerint, teljesen szabadon választhasson.

Arad sz. kir. város tanácsától 1911. november hó 17.

A városi tanács.

Nagymennyiségű

maculatura

jutányos áron

eladé.

!! A végeladás folyamatban van !!

E héten nagy olcsósági vásár
amíg a raktár ki nem fogy.

Hoffmann Sándor

Arad, színház-épület.

Női confectio Fél árban.
Foulard selymek.

Szörme	muffok	Teljes ruha	Mosó delai-	Tricot
	boák	dísszel 2-60	nek 25 krajcár	keztük
	sapkák	frt. olcsó és	méterenként.	20 kr.
2-25 frttól		szép ruha-	Remek minták minden	párja.
kezdve		szövetek:	szinben. Ezelőtti ár	Reclam
Óriási		47, 67, 88	batisztok 35	csipke
választék.		krajcár 120	kr. Ezelőtt 60	gallér
		cm. szélesség.	krajcár métere.	15 kr.

Óriási választék mindenféle ujévi ajándéknak alkalmas cikkekből. Nagy maradékok fél árban.

Finom fűzők 7 korona. Ezelőtt 9 korona.

Szövet és barchet maradékok fél árban.

A Koronája
az összes
Tyukszem
elleni
szereknek

kétségkívül az első orvosi tekintélyek által legmelegebben ajánlott és biztosan ható

„SCHWAMM DRÜBER“
törv. véd. és szab. szivacs-gyűrűket illeti, mert ezek, új elvek révén hibázhatatlan szer gyanánt hatnak minden cipőszorítás ellen, amely a tyúkszemeket és bütyköket érinti. Kényelmes és tiszta alkalmazás. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy a főraktárnál

Czartoryski Laboratorium Budapest
IV., Szervita-tér 4.

4509 -1911.

Vinga nagyközség előjáróságától.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Vinga nagyközség előjárói a temesvári m. kir. államépítészeti hivatal által felülvizsgált terv és költségvetés alapján új község-háza építésére költségvetésileg előirányzott 73512 kor. 53 fillér keretén belül a község-ház tanácstermében 1912. évi január hó 29-én délelőtt 9 órakor zárt ajánlati versenyárgyalást hirdetnek.

Vállalkozók tartoznak ajánlataikat a közszállítási szabályrendeletnek mindenben megfelelőleg kiállítani és a kitűzött határnapig a költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolása mellett az előjáróságnál benyújtani, később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok közötti szabad választás jogát a képviselő-testület magának fentartja azzal a kötelező szerződéssel együtt, hogy ezt jóváhagyás végett temesvármegye törvényhatósági bizottságának bemutatja. Vállalkozó tartozik a munkálatot a törvényhatósági bizottságtól nyert jóváhagyás után a 15 napon megkezdeni és az egész épületet legkésőbb 1912. évi október 15-ig készen átadni.

Az általános és részletes feltételek a hivatalos órák alatt az előjáróságnál betekintheők.

A művezetői teendő ellátásával a község Székely László temesvári műépítész bízta meg.

Vinga, 1911. decemb 16.

Dupcza,
bíró.

7115

Schäffer József,
fijegyző.

VILÁGHIRŰ MŰVÉSZNŐK

Ivonne de Treville,
Arnoldson Sigrid.
Medgyaszay Vilma,
Szamosi Elza,
Petráss Sári.
Fedák Sári,
Berky Lilli stb.

mind, mind az egész ország hölgyközön-
sége osakis Dr. BIRÓ-féle törv. védett

Havasi gyopár krém

használ.

Nagy tégely. 1 kor. || Szappan . . . 70 fill.
Mosdóvíz . . 1 kor. || Puder . . . 1 kor.

Főraktár:

5093

Dr. BIRÓ gyógytára, KOLOZSVÁR.

Aradon kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

SÜRGÖNY!!!

Smirgli gummy megérkezett 10, 20 és 70 filléres darabokban!

SÜRGÖNY!!!

Legszébb ujévi ajándék egy jó zsebkés.

N Á D E R J.

késmüves

7000

ARAD, Minorita-palota.

Alapított 1860.

Olcsó árért kaphatók a legjobb minőségű zsebkés, konyhakés, evőeszközök és kanalak, továbbá hajvágógépek, ollók, borotvák és borotva-készülékek.

